PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo - Cena 30 lir | Leto XVI. - Št. 163 (4626) | TRST, petek 8. julija 1960

Reggio Emilia: policija je ubila pet oseb CGIL proglasila vsedržavno splošno stavko

Do resnih incidentov med policijo in protifašističnimi manifestanti je prišlo tudi v drugih mestih, zlasti v Parmi in Modeni - V teh mestih so se zborovanja vršila brez vsakršnega incidenta, kljub temu pa je policija s hidranti, jeepi, solzilnimi bombami in pendreki razganjala skupine ljudi, ki so se vračale z zborovanja

(Od našega dopisnika)

RIM, 7. — Tajništvo CGIL je proglasilo splošno stavko v vsej državi; stavka se bo začela jutri 8. t. m. ob 14. uri in bo trajala do polnoči. Splošno stavko je CGIL proglasila v znak protesta proti ravnanju policije, ki je v Reggio Emiliji streljala v protifašistične manifestante in pri tem ubila tri osebe:

Laura Feriolija (21 let), Marina Serrija (40 let), Ovidia Franchija (19 let), Emilio Reverberi (39 let) in Afro Tondelli (20 let) pa sta pozneje umrla v bolnišnici zaradi poškodb; hkrati pa tudi v znak protesta proti izzivalnemu zadržanju in ravnanju policijskih sil s protifašističnimi manifestanti po vsej deželi.

Na podlagi poročila agencije Ansa je težko ugotoviti, kaj se je danes dejansko dogajalo v Reggio Emiliji, tako je to poročilo nejasno, fragmentarno in protislovno. V mestu je bila danes splošna stavka zaradi včerajšnjih dogodkov v Rimu. Splošna stavka je bila proglašena v Bologni in v vsej pokrajini. V mestu so bile zaprte tudi vse trgovine in v vseh mestnih industrijskih obratih je bil odstotek stavkajočih izredno visok.

Že ob 16. uri je policija nastopila proti nekaterim skupinam delavcev in aretirali tri osebe. Kasneje je prišlo do novih spopadov na Trgu svobode. Ob 17.10 je prišlo do spopada med policijo in večjo skupino delavcev (okrog 200) v Ulici Spallanzani. Tu je bilo več ranjenih, med njimi eden baje v resnem stanju.

Do hujših spopadov je prišlo na Trgu svobode, na katerem bi se bilo moralo vršiti zborovanje krajevne Delavske zbornice. Zaradi prejšnjih nastopov policije proti delavcem so delavci na Trgu svobode postavili z mizami in stoli in drugim materialom zasilno obrambo proti policiji. V to «barikado» je policija zavozila s tovornjaki. Tak nastop policije je povzročil ostro reakcijo delavstva, ki je dva izolirana kamiona, natovorjena s policijskimi agenti, napadlo s kamenjem, steklenicami in drugimi predmeti. Policija je na to odgovorila s streli iz brzostrelk, pri čemer je bilo več oseb ranjenih. Po vsej verjetnosti so bili v tem spopadu ubiti zgoraj omenjeni delavci.

Zaradi resnosti teh incidentov, ki so imeli takojšen odmev tudi v parlamentu, je Ansa dala po polnoči novo verzijo teh incidentov, v kateri so jasno razvidni napori, da se odgovornost policije prevrže na demonstrante. Že v prvih popoldanskih urah, naj bi začeli prihajati v mesto iz bližnjih krajev demonstranti na pobudo krajevne delavske zbornice, ki da je pripravila in organizirala demonstracijo. Tako se je po trditvah Anse na Trgu Cavour zbralo okrog 2000 oseb, od koder, da so se nekatere skupine namenile proti sedežu MSI, policija pa da jih je razgnala. Ob 16.20 pa da je neka skupina kakih 300 demonstrantov, oborožena s palicami in kladivi, napadla iz neznanega razloga dva majhna policijska tovorna avtomobila, na pomoč so prišli še štirje policijski avtomobili, ki da so jih demonstranti napadli z oken bližnjih hiš. Pri tem napadu je bila po trditvah Anse policija v taki stiski, da je morala streljati v zrak. Preden je policija streljala, pa naj bi proti policiji padlo nekaj strelov s streh.

Skratka: po tem zadnjem poročilu naj bi policija sploh ne streljala v množico in ubila pet oseb, ampak naj bi se manifestanti pobili sami med seboj!

Tudi v Parmi je policija napadla manifestante, ki so, z zastavo na čelu, zapuščali zborovanje, ki se je, brez vsakršnega incidenta, zaključilo na Trgu Marconi. Pri tem je bilo več ranjenih.

Podoben primer se je dogodil tudi v Modeni. Javno zborovanje je kvestura prepovedala, dovolila pa ga je v športni palači, kjer se je vršilo brez vsakršnega incidenta. Po mestu pa se je policija zaganjala z jeepi v vsako večjo skupino ljudi, na katere je naletela, hkrati pa jih škropila s hidranti. Izzivalni poseg policijskih sil proti antifašističnim manifestantom je na dlani: nič čudnega, če potem dobijo, kar same iščejo.

V Neaplju pa je prišlo do spopadov med visokošolci in misovci, ker so ti poslednji skušali visokošolcem preprečiti, da bi trosili letake, s katerimi se prebivalstvo vabi na zborovanje odpora, ki se bo vršilo prihodnjo soboto. Pri tem je bil laže ranjen policijski komisar dr. Avino. Priprli so 11 oseb, ki jih bodo verjetno prijavili zaradi «udeležbe pri pretepu».

V znak sožalja z ubitimi delavci v Reggio Emilii je deželni svet na Siciliji prekinil zasedanje in ga preložil na jutrišnji dan.

Vodstvo PSI je sklenilo poslati v Reggio Emilio delegacijo, ki jo sestavljajo senator Gatto in poslanca Santi in Cattani. Jutri se bo sestal centralni odbor PSI in sprejel resolucijo v zvezi z dogodki v Reggio Emilii.

Rimska prefektura je s svojo odredbo prepovedala tudi vsa zborovanja, ki so bila napovedana za jutri tako v Rimu, kakor v raznih krajih pokrajine.

A. P.

Hammarskjoeld predlaga novo konferenco o atomih

NEW YORK, 7. — Glavni tajnik OZN Hammarskjoeld je objavil danes poročilo o konferenci OZN o miroljubni uporabi atomske energije, ki je bila lani. V tem poročilu pravi tajnik, da je konferenca «odprla vrata za plodno izmenjavo pogledov in misli med strokovnjaki številnih znanstvenih in tehničnih disciplin. Nato predlaga, naj se leta 1962 skliče v Ženevi tretja konferenca OZN o miroljubni uporabi atomske energije.

Uradno poročilo, ki so ga objavili po včerajšnji seji konference o prekinitvi jedrskih poizkusov v Ženevi, pravi, da so se sporazumeli o načelih, na podlagi katerih naj se imenuje upravnik nadzorstvene organizacije in pet članov. Glede tega je sovjetska delegacija sprejela predlog britanske delegacije. Pozneje so ta predlog sprejeeli tudi Američani. Kakor predlaga britanska delegacija, bo moral biti upravnik omenjene organizacije pripadnik nevtralne države in ga bo morala imenovati nadzorstvena komisija. Od petih članov bosta morala dva pripadati zahodnemu bloku, dva vzhodnemu bloku, eden pa bo moral pripadati nevtralni državi. Člani uprave bodo ostali na svojem položaju tri leta.

Castrove obtožbe proti ZDA

HAVANA, 7. — Predsednik kubanske vlade Fidel Castro je govoril danes na zborovanju sindikata jeklarjev. Obtožil je ZDA, da hočejo «vladati Kubo» in da so pomagale vladi bivšega diktatorja Batiste.

V zvezi z Eisenhowerjevim sklepom, da zniža uvozne kontingente kubanskega sladkorja v ZDA, je Fidel Castro med drugim izjavil: «To je izraz blaznosti, ki je lastna imperijem v razsulu. Gre za nepremišljeno in neumno dejanje. ZDA lahko zmanjšajo uvoz našega sladkorja, toda ne bodo mogle uničiti naše revolucije. ZDA ne bodo uspele pridobiti naklonjenost drugih držav, ki hočejo obdržati pod svojo oblastjo, z uničenjem kubanskega gospodarstva».

V nedeljo bo pred predsedniško palačo velika manifestacija kubanskih delavcev in ob tej priložnosti bo govoril Fidel Castro.

WASHINGTON, 7. — Venezuelska vlada je predložila na zasedanju sveta organizacije ameriški državi protest proti dominikanski vladi, katero obtožuje poizkusa umora venezuelskega predsednika Betancourta.

Ponovni incidenti na današnjem zasedanju parlamenta

Levica obtožuje notranjega ministra da je postavil zasedo na Trgu sv. Pavla

Poslanska zbornica odobrila proračun ministrstva za industrijo in trgovino

(Od našega dopisnika)

RIM, 7.

V poslanski zbornici so na dopoldanskem zasedanju zaključili diskusijo o proračunu ministrstva za industrijo in trgovino, nakar je minister Colombo odgovoril na razne kritične pripombe poslancev; na popoldanskem zasedanju pa se je predsednik zbornice Leone najprej spomnil pokojnega socialdemokratskega poslanca Alberta Simoninija, ki je predvčerajšnjim umrl v bolnišnici v Strasburgu, v imenu vlade pa se je njegovim besedam pridružil Tambroni. Po tem je zbornica začela z diskusijo o proračunu ministrstva za poljedelstvo in gozdove. Medtem se je vršilo tajno glasovanje o proračunu ministrstva za industrijo in trgovino. Ko so šteli glasove, je notranji minister Spataro najprej odgovoril na vprašanje v zvezi z napadom na stanovanje poslanca Boldrinija in dejal, da policijski organi skušajo ugotoviti krivce. Odgovor ministra je Montanari (KPI) označil za «žaljivo in škandalozno», hkrati pa pripomnil, da tega napada na junaškega partizanskega borca minister ni niti obžaloval. Amendola (KPI) je zaprosil za besedo in sporočil, da je pravkar izvedel za uboj, ki ga je zakrivila policija v Reggio Emilii in zahteval prekinitev zasedanja za 15 minut v znak solidarnosti z ubitimi delavci. V tej zahtevi ga je podprl Curti (PSI), medtem ko je Migliori v imenu poslancev KD to odklonil. Pri glasovanju z dvigom roke je bil predlog Amendole zavrnjen. Za predlog Amendole so glasovali komunistični, socialistični in republikanski poslanci (razen Pacciardija, ki se je vzdržal), vzdržali so se tudi socialdemokratski in liberalni poslanci; vsi ostali pa so glasovali proti.

Spataro je nato odgovoril na interpelacije v zvezi z incidenti na Trgu sv. Pavla v Rimu, kjer je policija surovo ravnala in priprla, nato pa izpustila, tudi nekatere komunistične in socialistične parlamentarce, hkrati pa napadla s solzilnimi bombami, jeepi, hidranti in pendreki manifestante, ki so se nameravali pokloniti spominu protifašističnih borcev, ki so padli v borbi proti Nemcem.

Spataro je najprej izrazil obžalovanje vlade za incidente, ki so se včeraj pripetili v Rimu, in v katere so bili zapleteni tudi nekateri parlamentarci, ki jim je želel čimprejšnje okrevanje. Glede incidentov samih, je omenil odlok prefekture, ki je zaradi varnostnih razlogov prepovedala vsa zborovanja, ki so jih napovedale razne politične organizacije v Rimu in pokrajini. Okrepili so varnostno službo, ker je glasilo KPI «Unità» «namerno ignoriralo prepoved, ki je bila pravočasno sporočena tisku in je celo pozivalo prebivalstvo, naj se zborovanja udeleži v čim večjem številu». Kljub temu, je nadaljeval Spataro, da je tudi tiskovni urad kvesture včeraj zjutraj ponovno potrdil prepoved, je dnevnik «Paese Sera» pozval prebivalstvo, naj se udeleži zborovanja. Ko so se ob 17.30 začeli zbirati ljudje v bližini Trga sv. Pavla in skušali organizirati sprevod, jim je policija ukazala, naj se razidejo. Ker se za ta poziv nihce ni zmenil, je policija uporabila hidrante, na kar so manifestanti odgovorili z metanjem kamenja proti policiji. Nato je nastopila policija na jeepih, ki tudi ni bila kos povorki; zato je posegla vmes policija in karabinerji na konjih, ki so prisilili manifestante, da so se umaknili v stranske ulice. Nato je Spataro naštel ranjene med policijo, katerih število naj bi doseglo 85, medtem ko naj bi bilo med manifestanti le 7 ranjenih, med njimi poslanec Audisio in poslanec Mazzoni. V teku manifestacije so priprli 118 oseb («med njimi mnogo predkaznovanih za navadna kazniva dejanja»), ki jih bodo prijavili sodnim oblastem. Poleg tega so aretirali nadaljnjih 19 oseb zaradi različnih kaznivih dejanj, med katerimi gre za «sramotenje, upor, nasilje, grožnje in poškodbe policijskih organov, blokiranje ulice, posest solzilne bombe in drugo». Pri tem naštevanju so se stopnjevali protesti levice, prekinjanja itd. Palermo (KPI) je ob ploskanju levice izjavil: «Notranji minister ni vreden, da stoji v parlamentu, in za to izjavo prevzemam vso odgovornost.»

V nadaljevanju se je minister Spataro opravičeval, da njegova verzija incidentov ustreza poročilom, ki so jih poslale krajevne oblasti, hkrati pa je dejal, da mu je znana poštenost teh državnih funkcionarjev. Kar zadeva incidente, katerih žrtev so bili nekateri parlamentarci, je Spataro izjavil, da bo uvedel najstrožjo preiskavo in da bo v primeru krivde sprejel primerne ukrepe. Hkrati je zavrnil obtožbo, da bi se vsi policijski organi namerno zadržali nekorektno nasproti parlamentarcem, ki da so bili takoj izpuščeni, brž ko so ugotovili njihovo istovetnost.

Levica je Spataru stalno vpadala v besedo in ga prekinjala. Ministru je odgovoril Lizadri (PSI), ki je dejal, da je «globoko užaljen in ogorčen» zaradi ministrovih izjav. Dodal je, da ministru zameri, da je le prebral poročilo kvestorja, ne da bi pri tem dodal niti eno samo besedo obžalovanja za žrtve incidentov. Nato se je Lizadri dotaknil mrtvih pri današnjih manifestacijah v Reggio Emilii in dejal, da taki pogosti incidenti spravljajo diskusijo na politični teren. «Nahajamo se pred tragedijo, in tragedija prizadeva vlado, njeno večino, njeno politiko», je poudaril Lizadri in zaključil z željo po novi vladi.

Ingrao (KPI) je odgovor notranjega ministra označil za poniževalnega za večino samo in v glavnem ponovil izvajanja poslanca Lizadrija.

Ko je govoril poslanec Bartesaghi, so ga stalno prekinjali fašisti, zaradi česar je prišlo do ostrega a kratkotrajnega spopada med levičarskimi in desničarskimi poslanci. Leone je dal izprazniti javne tribune.

Demokristjan Villa je izrazil svoje odobravanje nad ravnanjem vlade in zatrjeval, da «pravega vzroka za nerede teh poslednjih dni ni iskati v protifašizmu, ampak v očitnem in pripravljenem načrtu, da bi strmoglavili Tambronijevo vlado in zanesli revolucijo v vso deželo».

Pred zaključkom zasedanja je predsednik Leone objavil rezultat tajnega glasovanja: proračun ministrstva za industijo in trgovino je bil odobren z 280 glasovi, proti pa je glasovalo 205 poslancev.

V senatu je na dopoldanskem zasedanju notranji minister Spataro — ob stalnem prekinjanju in protestih levice — odgovoril na interpelacije v zvezi z včerajšnjimi incidenti v Rimu. Levičarski senatorji so smatrali njegov odgovor za povsem nezadovoljiv, senator Terracini pa je označil odgovor za skupek laži in zahteval, da notranji minister takoj zapusti dvorano. V nadaljevanju svojega govora je Terracini obtožil notranjega ministra, da je namerno pripravil zasedo na Trgu sv. Pavla in s tem zakrivil zločin.

Na popoldanskem zasedanju so se najprej spomnili pok. poslanca Simoninija, nato pa so nadaljevali diskusijo o proračunu ministrstva za javna dela. Do majhnih incidentov je prišlo, ko je senator Balboni (KPI) sporočil, da je med demonstracijo v Reggio Emilii policija ubila tri osebe, številne pa ranila. Senator Sacchetti, ki je imel besedo pred tem, je izjavil, da ne bo govoril o proračunu, dokler bo policija v njegovem mestu nadaljevala s streljanjem na prebivalstvo. Nekateri drugi senatorji so zahtevali takojšnjo prekinitev zasedanja. Predsednik Merzagora je na to pristal. Ko so nadaljevali zasedanje, je predsednik Merzagora sporočil, da ni mogel govoriti niti s predsednikom vlade niti z notranjim ministrom, da pa je govoril s prefektom, ki mu je dejal, da so bili v Reggio Emilii štirje mrtvi, ena oseba hudo ranjena, drugih dvajset pa laže ranjenih, od katerih je 16 civilistov, 4 pa pripadajo policiji, in je predlagal, da vsi senatorji vstanejo. Vsi so se dvignili v popolni tišini. Nato je predsednik Merzagora sporočil, da bo jutri ob desetih minister Spataro dal pojasnila o dogodkih v Reggio Emilii.

A. P.

Nove dvoumne izjave gen. de Gaulla glede rešitve alžirskega vprašanja

Spet je govoril o «pacifikaciji» ter je prezrl sedanjo alžirsko vlado - General Ely odšel na posvetovanje z generali v Alžir - Ferhat Abas pojde v Švico

COUTANCES, 7. — Predsednik francoske republike de Gaulle nadaljuje svoje potovanje po Normandiji. Včeraj je iz Cherbourga prišel v Saint-Lo, danes pa v Coutances, zatem v Granvillu in Avranchu.

Tudi v Saint-Lo in Coutances je de Gaulle govoril o Alžiriji. V Coutances je med drugim izjavil: «Smo na tem, da s težavami, toda z gotovostjo rešimo alžirsko vprašanje. Hočemo rešiti alžirsko vprašanje na način, ki je dobro znan po vsem svetu. Najprej hočemo konec zadnjih bojev in zadnjih atentatov. Hočemo, naj zatem pride pomirjenje, naj se vsakdo vrne na svoj dom. Hočemo, da se obnovijo stiki enih z drugimi, da se razume položaj v Franciji, t. j. potreba razvoja v Alžiriji, in pozneje, ko bo to storjeno, bodo Alžirci odločali o svoji lastni usodi. Prepričan sem, da se bodo odločili za alžirsko Alžirijo v tesni povezavi s Francijo, ker je to stvar zdrave pameti za njih in za nas».

V Saint-Lo pa je de Gaulle med drugim izjavil: «Francija gre po poti, da z Alžirci reši to, kar se imenuje alžirsko vprašanje. Je na poti, da doseže mir v Alžiriji. Dobro vem, da so ovire. Vem, da se ne more rešiti v nekaj mesecih drama, ki traja šest let, in vprašanje, ki obstaja 130 let. Vendar zatrjujem, da smo na poti, da dosežemo ta smoter, t. j. mir, pomirjenje in nato svobodno odločanje Alžircev in pozneje uvedbo novih odnosov med Alžirijo in Francijo, ki bodo nedvomno tesna in plodna povezava.

Tistim, ki iz lastnih in ne naših vzrokov bolj ali manj zakasnjujejo rešitev, pravim (brez slehernega nasprotovanja, brez slehernega sovraštva, ker jutri bodo vsi potrebni za to veliko alžirsko delo), da nimajo prav, ker zakasnjujejo tak trenutek. Besedo imajo samo oni, ker mi to hočemo. Ni jim treba nič drugega, nego da hočejo napraviti konec zadnjim bojem in atentatom, ki se nadaljujejo.»

V svojih govorih ni de Gaulle izjavil ni takega, kar naj bi omogočilo obnovitev pogajanj z Alžirci, kakor so nekateri pričakovali. Vendar so opazovalci še posebno opazili besede, ki jih je de Gaulle izrekel v Grandvillu v zvezi z alžirsko vlado. «Samo glasovanje vseh Alžircev, je izjavil general, bo rešilo njih vprašanja, t. j. vprašanja njihove strukture, njihove vlade in njihovih odnosov v Francijo, ki bodo nedvomno zelo tesni, ker je to v bistvu stvari.» Toda takoj zatem je de Gaulle ponovil besede o «pacifikaciji» t. j. o vojaški rešitvi. Kakor običajno, je nemogoče iz vseh teh izjav razbrati misli de Gaulla.

Vzporedno s tem je treba omeniti odhod načelnika glavnega štaba generala Elyja v Alžir. Ely se bo posvetoval z generali in polkovniki, ki poveljujejo na 76 operacijskih sektorjih v Alžiriji, in bo «potipal pulz» vojske, da vidi njeno morebitno reakcijo. Baje je general Ely dobil nalogo prepričati visoke častnike, da de Gaulle ne misli menjati svojega stališča glede ustavitve ognja. Pri tem se bo skliceval na nepopustljivost francoske delegacije v Melunu. Po mnenju opazovalcev pa bo Ely prisiljen zavzeti stališče «ravnotežja», da obrazloži «dozdevna protislovja» med de Gaullovimi izjavami o vojaški rešitvi in ponudbi pogajanj.

Politični komentator radia «Evropa št. 1» je danes sporočil, da so se baje že pripravili dekreti o organiziranju «okrogle mize» s sedanjimi «ljudskimi predstavniki» Alžirije, pri čemer naj bi pripravili prihodnji statut Alžirije. Če bo ta vest potrjena, bi to pomenilo, da bo de Gaulle skušal zadevo obravnavati ne oziraje se na predstavnike alžirske narodnoosvobodilne fronte.

V Lionu pa se je začel danes pred vojaškim sodiščem proces proti nekemu duhovniku in nekemu mladeniču, ki sta obtožena, da sta sodelovala v organizaciji alžirske narodnoosvobodilne fronte, ki je pomagala številnim dezerterjem pri begu v Švico.

Iz švicarske prestolnice poročajo, da je švicarska vlada dovolila vizum predsedniku alžirske vlade Ferhatu Abasu za privaten obisk v Švici. Ferhat Abas bo v kratkem prišel na oddih v Montreux ob Ženevskem jezeru. Vizum so mu dali s pogojem, da se vzdrži slehernega političnega delovanja v Švici, razen če mu švicarske oblasti izrečno ne dovolijo političnih razgovorov. Za vsak morebitni stik med Francijo in Alžirci na švicarskem ozemlju bo potrebno dovoljenje švicarske vlade.

Danes objava uradnega poročila o razgovorih Hruščeva v Avstriji

Pred odhodom bo imel Hruščev tiskovno konferenco Ameriško opozorilo avstrijski vladi

DUNAJ, 7. — Danes zjutraj so se na Dunaju nadaljevali avstrijsko - sovjetski razgovori. Hruščev se je že pretekio noč vrnil iz Gradca na Dunaj. Prvi pripravljalni razgovor med avstrijskim zunanjim ministrom Kreiskim in sovjetskim zunanjimi ministrom Gromikom je trajal eno uro. Ob 11. uri pa so se nadaljevali razgovori mešanega odbora za gospodarske zadeve, katerih so se udeležili prvi ministrski podpredsednik SZ Kosigin in pomočnik sovjetskega ministra za zunanjo trgovino Borisov; na avstrijski strani pa podkancler Pittermann, minister za trgovino, finančni minister in od časa do časa tudi zunanji minister Kreisky. Medtem pa je Hruščev odšel v neko vilo v predmestju Dunaja, kjer je pripravil svoj govor, ki ga je imel nocoj po radiu in televiziji.

Kakor poročajo, so se današnji razgovori pozitivno in zadovoljivo končali. Uradno poročilo bo objavljeno jutri. Jutri zjutraj ob 10. uri bo imel Hruščev tiskovno konferenco. Skupno uradno poročilo bodo podpisali jutri zjutraj ob 9.30. Hruščev bo skupno z ostalimi člani delegacije odpotoval z letalom ob 12. uri v Moskvo.

Nocoj je imel Hruščev napovedani govor po radiu in televiziji. Govoril je o gospodarskih in socialnih uspehih v SZ in je v glavnem ponovil, kar je bil že povedal pretekle dni med potovanjem po Avstriji.

Hruščev je poudaril, da so razgovori s kanclerjem in podkanclerjem ter z drugimi avstrijskimi osebnostmi pokazali, da se odnosi med SZ in Avstrijo ugodno razvijajo in nudijo pomemben primer miroljubnega sožitja med dvema državama z različnim socialnim sistemom.

Izrekel je občudovanje nad naravnimi lepotami Avstrije, nad sposobnostjo prebivalcev, s katero so izvršili povojno obnovo, in je izjavil, da avstrijska nevtralnost omogoča razvoj gospodarstva in kulture na miroljubni podlagi in uvedbo vsestranskih gospodarskih odnosov z vsemi državami sveta.

Hruščev je ponovno napadel ZDA zaradi vohunskih poletov z letali «U-2». Pri tem je kritiziral zahodni načrt o razorožitvi.

Dalje je Hruščev izjavil, da dosedanji uspehi v SZ dokazujejo, da SZ hoče mir, ker ne želi, da bi bila njena mesta, njene tovarne in industrija uničeni. «Hočemo mir, je nadaljeval Hruščev, toda ga ne prosimo. SZ je najmočnejša država na svetu in ne grozi nikomur.»

Na koncu svojega govora je Hruščev omenil sovjetski razorožitveni načrt in pripomnil, da je ta načrt naletel na odpor Zahoda, tako da se je ženevska konferenca spremenila v «klepetalni stroj». «SZ, je pripomnil Hruščev, je pripravljena podpisati sporazum o razorožitvi, ki naj se izvede pod strogim nadzorstvom.» Ponovno je pozval Zahod na miroljubno tekmovanje v sožitju. Takoj po svojem govoru je Hruščev odšel na sprejem v sovjetsko poslaništvo.

Iz Washingtona javljajo, da je ameriška vlada sporočila avstrijski vladi «presenečenje», ker se dunajska vlada ni ogradila od napadov Hruščeva, ki jih je izrekel v Avstriji proti ameriški vladi.

Ameriški državni departma je označil izjave Hruščeva o ameriških oporiščih v Italiji za «žaljive izjave, ki imajo očitno namen ustrahovati prijatelje ZDA».

Podpisan sporazum o Cipru

NIKOZIJA, 7. — Nadškof Makarios je skupno z drugimi ciprskimi predstavniki podpisal z britanskimi delegati sporazum, ki odpravlja še zadnje ovire za neodvisnost otoka in za razglasitev republike.

V Ankari in Istanbulu pa so turški študentje s Cipra organizirali protestni pohod proti voditelju Turkov na Cipru dr. Kučuku, ki ga obtožujejo, da je še vedno naklonjen Menderesu.

BEOGRAD, 7. — Kakor poroča TANJUG, ima jugoslovanska vlada dokumente, ki dokazujejo, da je nacistični zločinec Eichmann kriv umora 8.000 makedonskih Židov.

Lumumbi je uspelo pomiriti uporniške vojake v Thysvillu

Hud incident med Lumumbo in belgijskim generalom Janssensom - Varnostni svet soglasno priporoča sprejem Konga v OZN

LEOPOLDVILLE, 7. — Ministrstvo za informacije poroča o včerajšnjem posredovanju predsednika republike Kasavubuja in predsednika vlade Lumumbe v Thysvillu. Poročilo pravi, da se je Kusavubu sestal na poti, ki pelje v Thysville, z uporniškimi vojaki, ki so izjavili, da se bojijo napada belgijskih vojakov. Kasavubu je odločno zavrnil tako možnost in uspelo mu je vojake pomiriti. Lumumbi pa je uspelo zbrati vojake v Thysville in jih prepričati, da so se vrnili v svoje taborišče.

Finančni minister je opozoril ravnatelje in osebje svojega ministrstva, da bo odpustil vse nelojalne funkcionarje. Pozval je belgijske in tuje funkcionarje in tehnike, naj naglo izučijo domače funkcionarje, ki jih bodo morali nadomestiti.

Združenje domačega osebja v Kongu je objavilo izjavo, s katero zahteva takojšnji odhod «vseh belcev, ki nimajo tehnične kvalifikacije», zato da «med duhovi izginejo vse bednosti bivšega kolonialnega režima».

Kakor poroča belgijska agencija, so se vojaki v Thysvillu vrnili v taborišče in se podrejujejo ukazom svojih častnikov. Vsi belgijski častniki, ki so jih uporniški vojaki aretirali, so bili izpuščeni.

V Brublju je belgijski ministrski predsednik Eyskens izjavil v zvezi z dogodki v Kongu, da gre za «majhne krče mlade države». V zvezi z belgijskim generalom Janssensom, ki je včeraj zapustil mesto vrhovnega poveljnika varnostnih sil v Kongu, je belgijski ministrski predsednik izjavil, da je med Janssensom in Lumumbo prišlo «do hudega incidenta». Ni pa povedal, za kakšen incident gre. Dodal je, da bo vlada podala v torek v poslanski zbornici izjavo o Kongu.

Medtem pa se v Leopoldvillu nadaljuje stavka uradnikov «Otraco» (prevozniški urad Konga).

Iz New Yorka javljajo, da je Varnostni svet OZN danes soglasno priporočal sprejem Konga v OZN. Na seji je bil navzoč tudi predstavnik Belgije, čeprav ta država ni članica Varnostnega sveta.

SZ z uspehom zaključila poizkuse z močnimi raketami na Pacifiku

Prof. Pokrovski o uporabljanju raket za prevažanje potnikov in blaga

MOSKVA, 7. — TASS javlja, da so v SZ izstrelili drugo raketo novega tipa, sestavljeno iz več stopenj. Končna stopnja rakete je padla v morje na določenem kraju. Letela je 13.000 kilometrov «natančno po prej določeni poti».

Agencija dodaja, da ta izstrelitev spopolnjuje sedanjo vrsto poizkusov in področje, ki je bilo določeno za poizkuse na Srednjem Pacifiku, je spet odprto za plovbo od jutri dalje.

Agencija pravi končno, da sta dva poizkusa, ki sta bila izvršena 5. in 7. julija, dala zaželene informacije glede obnašanja nosilnih raket, ki so določene za nadaljnje raziskovanje kozmosa. Zaradi uspeha poizkusov se ne zdi več potrebno njih nadaljevanje.

Sovjetski profesor Pokrovski piše v «Izvestjih», da se bodo «močne rakete lahko uporabljale v prihodnosti v okviru svetovnega prevoznega sistema» za prevažanje potnikov ali blaga, na kateri koli kraj zemlje v tako kratkem času, kakršen je sedaj potreben, da se neko veliko mesto prevozi z avtobusom.

Sovjetski znanstvenik dodaja, da je sistem avtomatičnega vedenja za letenje raket natančen in zanesljiv, in ugotavlja, da to dokazuje dejstvo, da je predzadnja stopnja sovjetske rakete, ki je bila izstreljena v torek, dosegla točno določen kraj na Pacifiku v točno predvidenem trenutku.

Dan vstaje v LR Srbiji

BEOGRAD, 7. — V vseh krajih Srbije so danes slovesno proslavili 7. julij, dan vstaje srbskega ljudstva. Skoro v vseh večjih središčih so bila zborovanja, akademije, partizanski marši in druge manifestacije. V nekaterih krajih so odprli zdravstvene in druge ustanove in priredili številne športne manifestacije. V Beogradu so na grobove in spomenike padlih borcev položili vence.

Titovo sožalje ob Bevanovi smrti

BEOGRAD, 7. — Predsednik republike maršal Tito je v svojem imenu in v imenu svoje soproge brzojavno izrekel sožalje članici britanskega parlamenta Jenny Lee ob smrti njenega soproga britanskega laburističnega prvaka Bevana. Glavni tajnik Socialistične zveze Jugoslavije Aleksander Rankovič je v imenu Socialistične zveze poslal sožalno brzojavko izvršnemu odboru laburistične stranke.

P. Jakobson v Sloveniji

LJUBLJANA, 7. — Včeraj je prispel na Bled generalni ravnatelj mednarodnega denarnega sklada Per Jakobson v spremstvu guvernerja Narodne banke Janka Smoleja. Danes je Jakobson z ostalima članoma svojega spremstva obiskal tovarno «Iskra» v Kranju, zatem pa je prispel v Ljubljano, kjer mu je podpredsednik izvršnega sveta Slovenija dr. Joža Vilfan priredil kosilo.

Zemljak v Gradcu

DUNAJ, 7. — Jugoslovanski veleposlanik na Dunaju prof. Jože Zemljak, ki se v kratkem vrne v domovino, se je danes poslovil od predsednika štajerske pokrajinske vlade Krainerja v Gradcu.

SEUL, 7. — Dva policista sta bila obsojena na smrt, ker sta ubila dva študenta med demonstracijo, ki je bila 19. aprila v Seulu.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 25, najnižja 21.7, ob 19. uri 24, zračni tlak 1011,3, stanovitno, veter 9 km jugozahodnik, vlaga 66 odst., nebo 8/10 oblačno, temperatura morja 22.6 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, PETEK, 8. julija
Liza
Sonce vzide ob 4.23 in zatone ob 19.56. Dolžina dneva 15.33. Luna vzide ob 19.23 in zatone ob 4.04.
Jutri, SOBOTA, 9. julija
Veronika

Po včerajšnjih krvavih dogodkih v Reggio Emilia

Danes splošna stavka tudi v tržaški pokrajini Veliko protifašistično zborovanje pri Sv. Jakobu

Izjava Neodvisne socialistične zveze obsoja ravnanje policije in se pridružuje vsem protestnim manifestacijam proti sedanjemu nevzdržnemu položaju

Izvršni odbor tržaške pokrajinske zbornice-CGIL se je sinoči sestal na izrednji seji in je vzel na znanje sklep vsedržavnega tajništva CGIL, da se proglasi splošna vsedržavna stavka danes od 14. do 24. ure v znak protesta proti nasilnim napadom policije, do katerih je prišlo včeraj v Reggio Emilia, pri čemer je bilo pet delavcev ubitih, 22 pa hudo ranjenih.

Odbor je soglasno sklenil, pozvati vse delavce tržaškega ozemlja, da se udeleže te stavke in da oddidejo z dela od 14. do 24. ure in na tak način izrazijo svojo odločno voljo, da branijo ustavo in demokratične svoboščine.

Odbor je dal na osnovi navodil vsedržavnega tajništva CGIL navodila tajništvom posameznih kategorij, da danes dopoldne sestavijo konkretna navodila za izvajanje stavke.

Vest o krvavih dogodkih v Reggio Emilii je globoko ožeknila med tržaškim delovnim ljudstvom in ogorčila demokratično javno mnenje, ki je že obsojalo nasilno ravnanje oblasti proti antifašistom v Rimu in napad na povorko, ki je šla počastit spomin borcev padlih po kapitulaciji Italije septembra 1943 v borbi proti nacistični vojski.

Ljudstvo se zaveda, da so zadnji dogodki po vsej državi posledica sodelovanja med demokristjani in fašisti, katerih glasovi so potrebni za ohranitev Tambronijeve vlade. Spričo tega se fašistom vedno bolj dviga greben in postajajo tudi vedno bolj izzivalni. Ljudstvo, ki pa je toliko pretrpelo zaradi fašizma, je odločeno zajeziti ta novi val fašizma, ki preti vsem.

Vesti iz Reggio Emilie so imele globok odmev tudi v levičarskih političnih krogih. NSZ je izdala glede tega naslednjo izjavo:

Odbor Neodvisne socialistične zveze je na svojem včerajšnjem sestanku zvedel za hude dogodke, ki so se pripetili v Reggio Emilii, kjer je policija streljala na protifašistične demonstrante in jih pet ubila ter številne druge ranila. Odbor NSZ obsoja metode policije, ki je bila očitno potisnjena ob zid zaradi manifestacij protifašističnih in demokratičnih sil proti demokristjanski vladi, ki jo podpirajo fašisti, policije, ki se ne sramuje posluževati se takih nezaslišanih in nedopustnih sredstev, kakršno je streljanje v goloroko množico. Odbor izraža vso svojo solidarnost družinam padlih tovarišev, kakor tudi solidarnost z ranjenci, katerim želi čimprejšnje okrevanje. Končno odbor izjavlja, da se pridružuje vsem protestnim manifestacijam, ki so bile in ki bodo sprejete v vsedržavnem okviru, da bi prenehal sedanji nezaslišani in nevzdržni položaj.

Danes ob 20. uri bo na Sentjakobskem trgu veliko protifašistično zborovanje, ki ga prirejajo Vsedržavno združenje italijanskih partizanov, Italijanska zveza partizanskih združenj in Vsedržavno združenje italijanskih antifašističnih političnih preganjancev. Na zborovanju bodo poudarili solidarnost z genovskim prebivalstvom, ki se je uprlo fašističnim izzivanjem.

Neodvisna socialistična zveza vabi svoje pristaše in simpatizerje, naj se udeležijo protifašistične manifestacije, ki se bo vršila na pobudo tukajšnjih združenj bivših partizanov in političnih preganjancev. Tudi Zveza partizanov tržaškega ozemlja poziva vse svoje člane, naj se udeležijo tega velikega protifašističnega zborovanja.

—«»—

Finančne težave tržaške INAM

Tajništvo Nove delavske zbornice-CGIL je proučilo nenormalen in nevaren položaj, do katerega je prišlo v Trstu pri dejavnosti INAM.

Med INAM in splošno bolnišnico je namreč prišlo do spora, ker INAM ni plačala razlike pri oskrbovalnini in 30. junija je INAM prekinila izplačevanje bolniških doklad in plač svojih uslužbencev, ker je bolnišnica dosegla sodno zaporo fondov INAM pri «Banca nazionale del lavoro» in pri INPS. Ta položaj so začasno premostili. Toda v ponedeljek 4. julija, INAM ponovno ni mogla izplačati, tega, kar je bila dolžna in je končno lahko izplačala svoje obveznosti do osebja, ker je bolnišnica pristala, da začasno umakne zaporo nad fondi INAM. Istočasno pa je bolnišnica izjavila, da je suspendirala zaporo samo za deset dni, in po preteku katerih INAM zopet ne bo mogla izplačevati plač.

Sindikalna organizacija je mnenja, da morata obe ustanovi čimprej rešiti spor, tako da se uveda zopet normalno poslovanje INAM. Istočasno sindikalna organizacija tudi zahteva, da zagotovi generalno ravnateljstvo INAM redno izplačevanje vseh obveznosti, ki jih je dolžna nositi INAM po zakonu. Gre za zakonske obveznosti, katerim se INAM nikakor ne bi smela izogibati. Zato si nova Delavska zbornica CGIL pridržuje možnost vsakršne sindikalne in legalne akcije, da zaščiti interese zavarovancev in uslužbencev.

—«»—

Izboljšanje plač uslužbencem Acegata

V Rimu so bila te dni pogajanja za sklenitev novega sporazuma za delavce električne stroke, v katero spadajo tudi delavci Acegata. Zato so se udeležili teh pogajanj tudi sindikalisti mestnega podjetja. Na podlagi sporazuma se osnovne plače, ki so jih prejemali uslužbenci Acegata 31. decembra 1959, zvišajo od 1. januarja za pet odstotkov, kar pomeni, da jim bodo izplačali povišek vzvratno do začetka leta. Izjema so le kvalificirani delavci (II. kat. A in B) ter uradniki IV. kat. A, to je pisarji in siuge, ki dobe četrt odstotka več poviška kot ostali, to je 5,25 odstotka, in sicer tudi od 1. januarja 1960 dalje. Na podlagi nove zvišane plače bodo tudi računali morebitne periodične poviške od 1. januarja dalje.

Doslej so prejemali uslužbenci Acegata julija meseca dodatno plačo, in sicer 80 odstotkov redne plače. Od vštevši letošnjega julija dalje pa bodo dobivali celo dodatno plačo (to je tako imenovano štirinajsto). To je za delavce Acegata vsekakor lep uspeh, saj se bodo s tem njihovi prejemki precej izboljšali.

—«»—

Pri prečkanju ceste jo je podrl motor

Neznan motorist je včeraj okoli 11. ure zjutraj podrl v Istriski ulici v bližini poslopja št. 75 Marijo Tomsig-Gioemi, staro 79 let, od Zgornje Magdalene 145. Motorist je vozil proti Sv. Soboti. Starko je neznanec podrl, ko je hotela prečkati ulico ter se pobila po levem kolku in desni nogi. Dobila je tudi podplutbe po levi nogi ter si laže poškodovala levo oko. Ženska je prišla v bolnišnico okoli 13 ure. Ni znala povedati, kdo jo je podrl, ker motorista ni vprašala za njegov priimek. Menila je, da je nesreče sama kriva. Zdraviti se bo morala od 10 do 20 dni.

—«»—

Nezgoda na delu

Deset do dvajset dni se bo moral zdraviti na kirurškem odselku splošne bolnišnice 39-letni delavec Giuseppe Canziani od Spodnje Magdalene 207. Ponesrečenec je v službi pri tvrdki Boldrini. Ko se je zgodila nesreča, je delal pred vseučiliščnim poslopjem v Ul. F. Severo. Kamen, ki mu ga je neki njegov tovariš podal, ga je nerodno zadel v desno zapestje, ter mu morda poškodoval kite. Ob 9.30 zjutraj so Canzianija prepeljali v bolnišnico z nekim privatnim avtomobilom.

—«»—

C Predvčerajšnjim so agenti letečega oddelka aretirali po dolgem zasledovanju starega znanca sodnih dvoran 50-letnega Pietra Odoneja, ki nima stalnega bivališča. Državno tožilstvo je izdalo ukaz za aretacijo, ker ima Odone prste vmes pri nekem primeru tihotapstva.

R. R.

Oktobra v Ljubljani

Zasedanje mešane komisije za izvajanje videmskega sporazuma

Včeraj sta se v Beogradu sestala načelnika obeh delegacij jugoslovansko - italijanskega odbora za izvajanje videmskega sporazuma. Na sestanku sta izmenjala mišljenja o bodočem rednem zasedanju stalnega mešanega odbora za izvajanje videmskega sporazuma in se dogovorila, da se zasedanje skliče oktobra letos v Ljubljani.

—«»—

Zavoj vlakna delavcu na nogo

Od 10 do 30 dni se bo moral zdraviti na ortopedskem oddelku splošne bolnišnice delavec Luciano Mauri, star 30 let, iz Aquilinie 12. Nekaj pred 3. uro je Mauri hotel v tovarni «Pettinatura Triestina» vzeti iz skladovnice težak zavoj vlakna. Po nesreči mu je zavoj ušel iz rok, ter mu padel na levo stopalo.

—«»—

Slabe luči motorja so izdale tatu

Okoli 23. ure predvčerajšnjim zvečer je 26-letni Fabio Mosca iz Ul. Benedetto Macello 4 prijavil škedenjskim karabinjerjem, da so mu neznanci ukradli rezervno kolo njegovega motorja. Včeraj zjutraj je lastnik prejel ukradeni predmet, ker so že okoli dveh ponoči prišli na sled tatu. Dva karabinjerja sta namreč ustavila nekega motorista, ker mu luč ni delovala dobro. Opazila sta tudi, da je imel mladenič dve rezervni kolesi. Kasneje sta karabinjerja zvedela na postaji za omenjeno tatvino. Ker sta bila zabeležila priimek in ime mladeniča, katerega sta bila kaznovala z denarno globo, ga ni bilo težko poiskati. Gre za 20-letnega B. V.

Devinsko-nabrežinski župan na obisku pri dr. Palamari

Tov. Dušan Furlan je vladnemu komisarju obrazložil najbolj pereča občinska vprašanja

Včeraj dopoldne je vladni generalni komisar dr. Palamara sprejel devinsko-nabrežinskega župana tov. Dušana Furlana.

Tako je bilo najprej govora o javnih delih, predvsem pa o gradnji štirih ljudskih hiš. Tov. Furlan je poudaril, da je občina že pred časom uredila vse upravne formalnosti, vendar se je iz birokratičnih razlogov drugih oblasti začetek gradnje zavlekel in nič ne kaže, da bi začeli graditi v doglednem času. Vladni generalni komisar je devinsko-nabrežinskemu županu zagotovil, da bo interveniral na pristojnem mestu, tako da bi čimprej začeli graditi dve hiši, ostali dve pa v kratkem času. Prav tako je obljubil, da se bo zavzel za gradnjo še ene ljudske hiše, ki bi imela 8 stanovanj in bi jo zgradili v Nabrežini.

Potem je tov. Furlan omenil vprašanje razširitve trga v Sesljanu ter popravek ovinka na cesti, ki vodi s trga proti Devinu. Ta dela so bila že pred leti predvidena v enem od gospodarskih načrtov, vendar so bile vse prošnje, da bi jih tudi uresničili, zaman. Župan je poudaril nujnost teh del, zlasti v zvezi s popravkom ovinka, vladni generalni komisar pa je dejal, da se bo za stvar pozanimal.

Govora je bilo tudi o šoli v ribiškem naselju, ki se gradi že tri leta, a še ni končana. Dr. Palamara je izjavil, da bo interveniral za pospešitev tega dela.

Tov. Furlan je nato prikazal posledice občutnega rezanja letošnjega občinskega proračuna. V tej zvezi je tudi poudaril, da je bila za več kot tri četrtine rezana postavka, ki je predvidevala postavitev javnih dvojezičnih napisov. Vladni generalni komisar je odgovoril, da je bilo to potrebno zaradi tega, ker je občina pasivna, vendar je pripomnil, da bodo v prihodnjem proračunu spet dobili nekaj denarja v ta namen.

V zvezi z občutnim krčenjem postavke, ki je predvidevala določen znesek za tolmača in prevajanje, pa je dr. Palamara dejal, da naj prevajajo občinski uslužbenci slovenske narodnosti in naj se jim zato računajo nadure. Župan je odgovoril, da je to nemogoče, ker imajo uslužbenci že toliko dela, da morajo opravljati nadure, ki so plačane in ne. Poleg tega pa to ni moč storiti tudi iz razloga, ker uslužbenci sicer obvladajo oba jezika, a ne v tolikšni meri, da bi lahko prevajali s potrebno natančnostjo. Vladni generalni komisar pa je vztrajal na svojem in se spet skliceval na pasivnost devinsko-nabrežinske občine.

GLEDALIŠČA

TEATRO NUOVO

V nedeljo 10. t.m. ob 17 in 21 ter v ponedeljek 11. t.m. ob 21 bodo tri ponovitve izrednega nastopa gojencev gledališke šole «Silvio D'Amico». Igrali bodo: «Harlekin, hlapec dveh gospodarjev», Carla Goldonija. Režija: Fulvio Tolusso. Cena 300 lir.

KINO

Fenice 16.00 «Ubežniki iz Fort Denisona».
Excelsior 16.00 «Krinka, ki ubija», J. Fuchsberger, Eva Antes.
Filodrammatico 16.30 «Rififi», Jules Dassinov film.
Grattacielo 16.00 «Most pri Waterlooju», Vivien Leight in Robert Taylor.
Supercinema 16.30 «David in Betsabeja», Gregory Peck.
Arcobaleno 15.30 «Sneg na Kilimanžaru», Ava Gardner, Tehnicolor.
Aurora 16.30 «10.000 žena pozlu».
Alabarda 16.00 «Damaščanska sablja», Rock Hudson in Piper Laurie.
Capitol 16 «Hrapav in gladek», Nadia Tiller. Sledi match Loi-Ortiz.
Garibaldi 16.30 «Preganjanci», Kirk Douglas.
Garibaldi 16.30 «Cez Mombazo», Cornel Wilde, Donna Reed.
Impero 16.30 «Divja Arktika.
Italia 16.30 «Repeka», Lawrence Olivier.
Moderno 16.00 «Mačke miši... in domišljija», tehnicolor Zadnji dan.
Massimo 16.00 «Rasputin in carinja», trije bratje Barrymore.
Vittorio Veneto 16.00 «A doppia mandata», A. Lualdi, tehnicolor.
Marconi 16.30 «Mornarji, ženske in zapljetljaji», M. Arena, A. Lane.
Savona 16.00 «Vroči samokresi v Tucksomu», cinemascope, tehnicolor.
Odeon 16.00 «Ninočka», Greta Garbo.
Astra 16.30 «Poljubi jo zame».

LETNI KINO

Skedenj 20.30 «Obsojenec mora umreti».
Marconi 20.15 in 22: Glej zgoraj.
Garibaldi 20.15 in 22: Glej zgoraj.

LJUDSKA PROSVETA

Odbor prosvetnega društva v Skednju obvešča svoje člane, da je knjižnica odprta vsak ponedeljek in sredo od 20.30 do 21.30.

IZLETI

IZLET SPDT V KRANJSKO GORO

Izletnike za Kranjsko goro dne 10. t.m. prosimo, da poravnajo voznino in dvignejo številke sedežev za avtobus v Ul. Geppa 9. Odhod avtobusa v nedeljo ob 4.45 iz Ul. Fabio Severo. Prosimo točnost.

RAZNA OBVESTILA

Narodna in študijska knjižnica v Trstu bo zaprta od 11. julija do 11. avgusta t.l.

MALI OGLASI

PODI IZ FURNIRJA po 330 lir kv. m — se prodajo v Ulici Gambini 3.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 7. julija 1960 se je v Trstu rodilo 7 otrok, umrlo je 13 oseb, poroke pa ni bilo nobene.

UMRLI SO: 57-letna Francesca Abrami, 81-letna Ida Blasich vd. Sinich, 71-letni Giuseppe De Ros, 64-letni Vincenzo Mauro, 65-letna Maria Dal Pos por. Mauro, 76-letna Blandina Savorgnan vd. Giassi, 58-letni Ezzelino Cumar, 81-letna Marija Glavina vd. Gonjač, 78-letna Carolina Retzel vd. Treves, 50-letna Grazia Berardi por Ciccolella, 61-letna Natalia Jurjucic vd. Sturman, 1-letni Mario Scarpa, 84-letni Giovanni Del Pietro.

—«»—

NOCNA SLUŽBA LEKARN

INAM-Al Camello, Drevored XX. septembra 4; Godina, Trg sv. Jakoba 1; Sponza, Ul. Montorsino 9 (Rojan); Vernari, Trg Valmaura 10; Vielmetti, Borzni trg 12.

KINO ŠKEDENJ

predvaja danes 8. t. m. z začetkom ob 19.45 in ob 20.15 barvni cinemascope film

OBTOŽENEC MORA UMRETI

(L'imputato deve morire)

Igra: GLENN FORD

Dve uri pri maturi na Klasični gimnaziji

Nič posebno težkega ni za tistega ki je zlasti moralno pripravljen

Kako preprečiti, da kandidatom odpovedo živci in samozavest, kar ima potem neprijetne posledice - Maturantom se pozna, da se premalo vživljajo v dogajanje v slovenskem svetu

Letošnji maturanti so vsaj za toliko na boljšem od lanskih, da tako ne čutijo poznega in že kar neprimernega časa, ko morajo se delati izpite. Dasi smo že v juliju, jim vendar vročina prizanaša. Toda kaj, ko pa pri izpraševanju kljub temu postaja skoraj vsakomur vedno bolj vroče. Če pa zna kdo ohraniti mirno in hladno kri, potem gredo stvari toliko laže.

Žal se vse prepogosto dogaja, da kandidatom — pravzaprav bolj kandidatkam — popuste živci. Kakor hitro se jim začne kaj zatikati, se se boij zmedejo, vidni postanejo učinki nervoznosti in priteče-jo solze. Gotovo, to niso solze, ki naj bi mogoče koga ganile: kandidatke kaj takega ne mislijo in srečne bi bile, če bi se mogle solz obraniti.

Vprašati bi se bilo treba nekoliko, zakaj pride do takih zlomov, ki presenečajo še same sošolce in ki gotovo pokažejo kandidata v nepravi luči. Vzroki so ugotovljivi in imajo dostikrat svoje korenine razpredene zelo daleč — v vse šolsko leto in mogoče še v prejšnja leta, mogoče celo do daljnih začetkov študiranja kakega predmeta; mogoče so te korenine v domači hiši, v vzgoji. Vsekakor bi bilo treba na vse to misliti že znatno prej in poskrbeti, da pridejo kandidati na izpite predvsem «moralno krepki». Potem bodo znali pridobljeno znanje koristno uporabiti, čeprav ne bodo znali «vsega».

***

Včeraj smo nekaj časa prisostvovali izpraševanju za maturo na Klasični gimnaziji. Ne bi mogli reči, da smo mogli spočetka kaj prida slediti vprašanjem in odgovorom. V dvorani je bilo precej kandidatov, ki so izpite ze opravili, v razgovorih s tistimi, ki so še čakali, da pridejo na vrsto. Toda pozneje je postalo mnogo bolj mirno in sledili smo celotnemu izpitu neke kandidatke v «literarni» skupini. Pripomniti moramo takoj, da je šlo za boljšo kandidatko in to se je poznalo že v samem načinu razpravljanja.

Najprej je bila na vrsti slovenščina. Izpraševal je prof. Božo Radovič. Kandidatka je prebrala Kosovelovo Predsmrtnico, potem ja pesem razložila. Razvil se je razgovor o pesniku, vmes pa je predsednik komisije prof. Cronia — opirajoč se na neko opombo v čitanki pri omenjeni pesmi — postavil vprašanje, ki je v razgovor privedlo Gregorčiča. V nadaljevanju razgovora o Kosovelu sta izpraševalec in kandidatka prišla na socialno literaturo v slovenščini, pa na Kersnika in naturalizem (mimogrede na Govekarja). Jezikovni del izpita se je nanašal na Brižinske spomenike pa na slovenske črkopise. Spet postavi predsednik vprašanje: ali ima slovenščina nosnike. Kandidatka odgovori, da jih ima v dialektu. Potem pa predsednika še zanima, kateri slovanski jezik pozna nosnike. Tu je pa že potrebna pomoč samega predsednika, da se kandidatka spomni na poljščino. Potem z izpraševalcem se nekoliko pretresata pismeno nalogo, ki je sicer dobra, toda izpraševalec je v njej našel nekatere stilistične hibe. Tako se je s slovenščino lepo končalo in po kratkem odmoru se izpit nadaljuje.

Kandidatka sede k prof. Rožiču, ki izprašuje latinščino in grščino. Lotita se Tacita. Izpraševalec mimogrede pokrije z drugo knjigo komentar pod tekstom. Toda do prevajanja teksta skoraj ne pride-ta, ker se ves razgovor suče o tem, kaj piše Tacit v svojih Annales in kaj v Historiae. Profesor ugotovi, da je kandidatka v stvari dokaj doma in ji to brez oklevanja prizna. Razgovor preide ponovno na zgodovinsko snov, potem pa sledi branje Lukreca. Ker se tekst nahaja v njigi izdaje Francoske akademije, nudi to izpraševalcu priložnost, da mimogrede vpraša, katera založba izdaja v Italiji kritične tekste starih klasikov in še, katera je znana nemška zadevna založba. Med izpraševanjem profesor večkrat poudari, da je to ali ono vprašanje «izven programa». Tudi vprašanje, kdo je prevedel Lukreca v slovenščino, ne izostane. Še nekaj o krščanski liriki in potem sledi grščina.

Potem ko kandidatka prebere odlomek iz Evripidove Medeje, se razvije razgovor o metriki, potem pa spet o tem, kdo je prevajal grške klasike v italijanščino in še zlasti veda v slovenščino. Kandidatka zna povedati več prevajalcev, odkrito pa prizna, da ji je neznano neko ime, ki bi ga morala poznati že iz slovenske književnosti, če ne kot prevajalca Antigone. Ko se tako razgovarjata, izpraševalec in kandidatka sploh ne pideta do tega, da bi prebrani tekst tudi prevajala, niti pozneje ne, ko je kandidatka prebrala še tekst iz grške lirike. Ko sta zaključila, sta oba zadovoljna.

Na vrsti je še italijanščina. Izprašuje prof. Laura Abramova. Začne se z Dantejem, nadaljuje pa se s Foscolovimi Gomilami. Kandidatka odgovarja sproščeno in dovolj točno. Predsednika vidno prijetno preseneti, ko uporabi besedo «il sepelire», ker ji pač najbrž ni prišla na misel kaka druga beseda za «pokop» (seveda je ves razgovor v italijanščini). Pri obravnavanju sodobnih književnikov kandidatka naravnost pove, da ji ni ugajala «Rimljanka» Moravie in to tudi utemelji. Lepo zna prikazati tudi Slataperja, kar očitno spet predsedniku ugaja.

Ko je končala izpit ta kandidatka, so tudi pri «znanstveni» skupini za ta dan zaključili. Pozno je že in tudi članom komisije je dela dovolj, vendar je treba dokončati še razne pisarije.

Mogoče bi se na koncu vprašali o splošnem vtisu, ki smo ga dobili pri enem samem prisostvovanju izpitom. Če bi vse drugo opustili, bi lahko ugotovili eno: kandidati kažejo premalo povezanosti z dogajanjem v slovenski kulturi. Ako smo to ugotovili ob poslušanju izpita ene izmed boljših kandidatk, potem bo ugotovitev še toliko bolj držala pri nekoliko slabših kandidatih. Če bi hoteli krivdo za to pripisovati profesorjem, bi lahko marsikomu napravili veliko krivico, ker poznamo profesorje, ki si zelo prizadevajo, da v tem pogledu napravijo, kolikor jim je poleg predpisanega programa mogoče. (Seveda pa tega ni mogoče reči o vseh profesorjih.) Tudi ni dovolj, kar se naredi v šoli. Premalo pa je vičeti, da bi študentje kaj dosti pridobili izven šole — in to se potem zelo pozna. Toda kako spraviti mladega človeka do tega, da bi se malo bolj pozanimal, kaj se na Slovenskem dogaja — o tem bi se lahko razpravljalo na dolgo in široko. Razmišljo pa naj nekoliko o tem tudi tisti, ki bodo naslednje leto stopili pred maturitetno komisijo.

R. R.

Maturanti med odmorom včeraj na Klasični gimnaziji

Razširitev obratov papirnice ob Timavi

Za nove naprave bodo porabili osem do devet milijard lir

Z novimi stroji se bo dnevna proizvodnja povečala za nad 200 ton - Po končanih delih bodo v podjetju zaposlili še 300 delavcev

Papirnica ob Timavi pripravlja obsežno razširitev obratov, tako da se bo njena produkcijska zmogljivost podvojila. Ravnateljstvo je že naročilo nove stroje pri specializiranih švedskih, finskih in nemških podjetjih. Predvsem gre za veliki stroj, ki bo imel zmogljivost 200-250 ton papirja na dan, medtem ko sedanji stroj proizvaja dnevno okoli 150 ton in letno okoli 45.000 ton papirja.

Delno že grade novo potrebno poslopje na prostoru 16.500 kvadratnih metrov. Poslopje bo imelo 220.000 kubičnih metrov prostornine. Računajo, da bo vrednost novih naprav dosegla 8-9 milijard lir in da bodo novo opremo pripeljali poleti prihodnjega leta. Za sedaj še ničesar ne predvidevajo, kdaj bodo pričele nove naprave obratovati, ker gre za zapletene stroje, za katere je potreben daljši čas za ureditev. S pričetkom obratovanja se bo število zaposlenih v papirnici povečalo za 300 oseb.

Na ta način bo papirnica ob Timavu dosegla letno zmogljivost 100-110 tisoč ton, čeprav v praksi ne bodo izkoristili vseh kapacitet, ker skušajo ustvariti določene rezerve v vidu razvoja povpraševanja na domačem in tujem tržišču. Pomembnost tega podjetja je razvidna iz dejstva, da je lani znašala celotna italijanska proizvodnja rotacijskega papirja 120.000 ton in da so uvozili še 22.000 ton.

Z izgradnjo novih naprav bodo razširili tudi asortiment proizvodnje, ker bodo izdelovali poleg papirja v zavojih tudi rezan papir v raznih formatih za različne potrebe. Nove gradnje bodo delno finansirali z lastnimi sredstvi, za kar so pomladi povečali družbeni kapital od 1,5 milijarde na 2,5 milijard in izdali obligacijsko posojilo v vrednosti 1,5 milijarde s 1. julijem letošnjega leta.

—«»—

Vol ji je odsekal mezinec

Ob 22.15 so pripeljali z zasebnim avtomobilom na prvi kirurški oddelek splošne bolnišnice 57-letno gospodinjo Lojzo Krizmančič por. Stubelj doma iz Malega Repna št. 11. Žena je v bolnišnici povedala, da je vpregala vola v voz in da jo je vol udaril s parkljem v levo nogo. Pri tem ji je dobesedno odsekal mezinec. Zdraviti se bo morala 15 do 40 dni.

PRIMORSKI DNEVNIK

UREDNIŠTVO
TRST - UL. MONTECCHI 6-II.
TELEFON 93-808 IN 94-638
Poštni predal 559

PODRUŽNICA GORICA
Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82

UPRAVA
TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338

OGLASI
Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — Mali oglasi 30 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri upravi.

NAROČNINA
Mesečna 480 lir. — Vnaprej: četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir — FLRJ: v tednu 10 din, nedeljska 30 din, mesečno 250 din — Nedeljska letno 1440, polletno 720, četrtletno 360 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ul. 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-375.

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT Trst

Ustanovitev konzorcija «Sinji zaliv»

Pobuda, ki bo koristila turističnemu razvoju mesta

Pred nedavnim je bil v Trstu ustanovljen nov konzorcij, ki združuje številne hotelirje in lastnike javnih lokalov v obmorskem pasu. Gre za tako imenovani konzorcij «Sinji zaliv», ki si je zadal nalogo, da izboljša in modernizira gostinske naprave ter kopališča — predvsem v Barkovljah — ter tako ustvari pogoje za razvoj turizma na našem področju.

Iniciativa trzaških gostincev in hotelirjev je vsekakor hvale vredna, zlasti če pomislimo, da so si zadali nalogo, ki je ne bo moč niti kmalu in niti poceni rešiti. Dejstvo je, da je Trst v mednarodnem turizmu le ena od toliko prehodnih točk, mesto, v katerem se turisti ustavijo za nekaj ur, največ pa za dan ali dva. To je razumljivo, kajti Trst nima — če izvzamemo Sesljan in Devin — nobenih takih atrakcij, ki bi zadrževale turista čez določeno dobo.

In vendar bi se to dalo doseči. Vzemimo za primer Split na dalmatinski obali. Split je mesto, trgovsko in industrijsko središče Dalmacije, prometna luka. Čeprav manjše, je podobno Trstu, predvsem zaradi živahnosti, ki jo je čutiti na vsakem koraku. Split je tudi važno turistično središče, saj iz njegovega pristaniška vozi vsak dan deset in deset potniških ladij v najrazličnejše smeri.

Split je tipična prehodna točka v dalmatinskem turizmu, vendar si je mesto znalo ustvariti pogoje za razvoj samostojnega turizma, ki žanje iz leta v leto večje uspehe. Mesto ima sicer več zgodovinskih spomenikov, ki si jih turisti radi ogledajo, a vse to ne bi dosti pomagalo, če ne bi imeli odličnega kopališča — Bačvice — ki je domačinom in tujim turistom izredno priljubljeno.

Mi takega kopališča nimamo, čeprav je to prvi in osnovni pogoj za vsakršno turistično dejavnost.

S to kratko primerjavo med Trstom in Splitom smo hoteli le reči, da se da v Trstu še marsikaj napraviti in da obstajajo realni pogoji za razvoj samostojnega turizma. Seveda bo treba še leta in leta, preden se bodo želje in načrti članov konzorcija «Sinji zaliv» uresničili, vendar pomeni že sama njegova ustanovitev lep korak naprej.

Toda mi bi šli — čeprav le na papirju — korak dalje. Tujci, ki so obiskali naše mesto, in ki so svoje vtise priobčili v raznih časopisih, poudarjajo poleg lepote naše obale tudi komplementarno lepoto Krasa. Nič kolikokrat beremo v člankih, ki govorijo o Barkovljah, Sesljanu in Devinu tudi o Repentabru in jami pri Briščikih, o Grmadi in drugih krajih v zgornji tržaški okolici. Tujci, ki obiščejo Kras, ne hvalijo samo njegove naravne lepote, temveč tudi njegove ljudi, njegove gostinske lokale. In prav v tej zvezi bi radi vrgli misel: če so se «obalni» hotelirji in gostinci združili v konzorcij, zakaj se ne bi združili v konzorcij tudi gostinci iz tržaške okolice?

Možnosti za razvoj turizma v tržaški okolici so še skoraj povsem neizkoriščene, čeprav se je zlasti v zadnjih letih že mnogokaj napravilo. Kljub temu pa ostaja še vrsta nerešenih vprašanj, ki so prav osnovnega značaja in katera bi se lahko rešila samo ob skupnem nastopu vseh onih, ki so zainteresirani na turizmu, torej tudi naše podeželske občine.

Če drugega ne, bi ne bilo slabo, ko bi kdo sklical vse naše podeželske gostince in predstavnike občin, da bi se enkrat pomenili o zadevah, ki so jim skupne.

Iz sodnih dvoran

Dve leti zaporne kazni mazaču kolesc birokracije

Prizivno sodišče znižalo kazen dvema mladeničema iz Trčmuna, ki sta napadla jetniškega paznika in hotela zbežati iz zapora

Vincenzo Kersevani, star 54 let, je imel že večkrat opravka s sodnimi oblastmi, ker si je hotel na lahek način pomagati, da pride do denarja. Tako je bilo tudi zadnjic, in sicer v avgustu predlanskega leta, ko je prepričal 40-letnega Stellia Novo iz Ul. Ghirlandaio 34, da je vplivna oseba pri funkcionarjih občinskega urada za izdajanje licenc. Toliko in toliko je prihal na dušo Novi, ki bi bil rad prišel do licence za prodajanje zelenjave in sadja, da mu je ta izročil 26.300 lir. Ta vsota bi bila baje potrebna, da se «namaže kako malce zarjavelo kolo» v občinskem birokratskem aparatu. Sodniki so spoznali Kersevanija za krivega ter ga obsodili na 2 leti in 45.000 lir globe. Državni tožilec je zahteval tri leta zaporne kazni.

Novi je predstavil Kersevanija neki skupni znanec ter mu zagotovil, da bo mož gotovo uredil vso zadevo. Ko so se pogajali, je Kersevani namignil Novi, da bi bilo pametno, če bi zaprosil tudi dovoljenje za prodajanje vina v notranjem lokalu tovarne Italcementi. Za ureditev te zadnje zadeve pa je zahteval kar 300.000 lir kavcije. Te vsote Novo pa ni izročil Kersevaniju, ker so se zadeve začele čudno zapletati. 14. avgusta omenjenega leta je izročil Kersevaniju 20.000 lir in koncem avgusta že 6.300, kar je bilo baje potrebno, da se dobijo neki dokumenti. Nekaj dni kasneje je Kersevani sporočil Novi, «da bi bilo zelo koristno, če bi poslal kakemu vodilnemu funkcionarju «Italcementi» zabojček likerjev. Nova je imel srečo, ker so mu nekaj dni kasneje odbili prošnjo za licenco za prodajanje zelenjave in sadja. Takoj je razumel, s kom ima opravka in zabojčka ni poslal več.

Kersevani, ki včeraj ni prisostvoval razpravi, se je branil na raznih zaslišanjih, češ da je bila vsota 26.300 lir, ki jo je dobil od Nove, pravzaprav posojilo, za katerega je vprašal tožitelja, ker mu je bil svoj čas šel na roko. Sodniki pa niso verjeli temu zagovoru in so Kersevanija obsodili.

Predsednik Boschini, tožilec Pascoli, zapisnikar Rachelli, obramba Battino in Masucci.

***

Pred istim sodiščem so se zagovarjali tudi 24-letni Giuseppe Lamacchia s Sprehajališča sv. Andreja 34, 18-letni Riccardo Cesar iz Ul. Moreri 191 in 56-letni Vittorio Zotti iz Ronk. Prva dva sta bila obtožena, da sta ukradla 153 kg železa in 50 kg grodlja z delovišča tvrdke Cividin. Dolžili so ju nadalje, da sta poskusila ukrasti razen material na gradbišču pri hotelu Regina. Zottija so končno dolžili, da je nakupil od dveh mladeničev razni material v vrednosti nekaj čez 3.000 lir.

Lamacchia je priznal prvo tatvino. Rekel pa je, da je šlo za material, ki ga niso več uporabljali. Enake izjave je podal tudi Cesar, medtem ko je Zotti trdil, da je kupil v dobri veri.

Sodniki so obsodili Lamacchio na 15 dni zapora in 2.000 lir globe, pogojno in brez vpisa v kazenski list. Cesarju so odpustili njegove prestopke, a Zottija oprostili, ker pripisano mu dejanje ni kaznivo. Oba mladeniča so oprostili poskusa tatvine zaradi pomanjkanja dokazov.

Pred prizivnim sodiščem, ki mu predseduje dr. Nardi, sta se včeraj zagovarjala 21-letni Enzo Calligari in 29-letni Pietro Cussigh, oba doma iz Trčmuna.

11. aprila letos sta mladeniča poskusila zbežati iz okrajnega zapora ter sta pri tem laže potolkla ječarja. Videmsko kazensko sodišče je devet dni kasneje obsodilo Cussigha na 2 leti, 5 mesecev in 10 dni zapora, a Calligarija na 1 leto in 10 mesecev zapora. Prizivno sodišče je včeraj znižalo kazen Cussighu na 1 leto, 9 mesecev in 10 dni zapora, a Calligariju na 10 mesecev in 20 dni.

Omenjenega dne v aprilu letos je ječar izpustil oba mladeniča iz celice, da bi šla pometat dvorišče. Bilo je okoli poldevetih zvečer. Nekaj časa sta mladeniča delala, potem so se vsi trije začeli pogovarjati in nazadnje so začeli kvartati. Uro kasneje je Calligari rekel, da mora na stranišče in stražar

Aktualni problemi

FAO izvaja svetovno akcijo proti lakoti

Od 3 milijard ljudi na svetu jih ima samo okrog 500 milijonov zadostno prehrano

Industrijska revolucija v začetku preteklega stoletja je načela vprašanje odnosov skupnega števila ljudi in razpoložljive hrane, na katero so bili dani razni odgovori. Angleški duhovnik-ekonomist Malthus je dal dokaj črnogled odgovor, da število ljudi raste z geometrično, proizvodnja hrane pa z aritmetično progresivnostjo in da je zaradi tega neizbežna velika lakota.

Taki zaključki niso bili toliko odraz napačnih računov in nepravilnih sklepanj Malthusa, kolikor odraz nesposobnosti kapitalističnega družbenega sistema, da bi ta vprašanja rešil. Dosedanje izkušnje kažejo, da so v določenih tehničnih pogojih proizvodnje in prostora, katere je mogoče predvideti, praktično neomejene možnosti, da se proizvodnja poveča. Prav tako tudi proizvodnja hrane. To kar moti, so okolnosti in odnosi v katerih ljudje živijo.

Zato ni niti najmanj paradoksno, da današnji položaj dokazuje prav nasprotno od Malthusove teorije, čeprav bi se na prvi pogled ta trditev zdela neupravičena, posebno če se upošteva, da ima danes od 3 milijard zemljanov samo okrog 500 milijonov zadostno prehrano. To je še pomembneje če se računa, da je danes porast prebivalstva na svetu večji kot kdaj koli prej in da so zdravstveni in drugi pogoji mnogo boljši.

Pogedovana zaostalost

Ali bi bilo zaradi tega mogoče reči, da ima pet šestin prebivalstva na svetu (razen Evrope, Severne Amerike, Avstralije in še nekaterih izoliranih področij), nezadostno ali neprimerno prehrano in da je za polovico človeštva prehrana nepopolna? Naj mar to dokazuje, da je v praksi prišlo do neuravnovesja katero je najavil Malthus? Nedvomno je, da bi tak zaključek bil zgrešen. Pogedovana zaostalost je glavni razlog za take pogoje. Danes je problem, da niti razpoložljive proizvodne hrane, torej one ki materialno obstaja in ki je že proizvedena, ni mogoče plasirati na tržišče in staviti na razpolago potrošnikom, pa čeprav so ti v nekaterih primerih celo sestradani.

To je dokaz, da sedanji ekonomsko-družbeni odnosi v svetu še niso sposobni za taka reševanja. V bistvu revna področja sveta ne morejo dovolj proizvajati, da bi pokrila svoje potrebe in niti da bi imela dohodek odnosno kupno moč, da bi mogla nabaviti, še manj pa imajo sredstev, da bi mogle razviti svoje proizvodne sile in proizvajati zadostne količine hrane.

Zato je povsem gotovo, da je pošiljanje kmetijskih viškov v dežele, kjer ni dovolj hrane, dobra in pozitivna stvar, da pa se s tem trenutno rešuje samo eden in to niti ne glavni del problema. V osnovi vsega mora biti sposobnost držav, da stalno nabavljajo hrano, posebno če je ne proizvajajo.

Tukaj pa se prihaja v bistvo nečesa drugega. Mnogi ekonomisti razvitih držav menijo, da morajo nedovoljno razvite države prav zaradi problema prehrane prvenstveno razvijati svoje kmetijstvo in šele potem preiti k industrializaciji. Z druge strani se trdi, da morajo dolgoročne rešitve pomeniti tak razvoj proizvodnih sil v nerazvitih državah, ki jim bo relativno hitreje dal največjo kupno moč tako za potrebe tekoče potrošnje kakor tudi za investicije za razvoj proizvodnih kapacitet. Na ta način bi se lahko orientirale na relativno največjo produktivnost dela in v teh pogojih najbolj racionalno razvile svoje kmetijstvo, ne pa da bodo večno in brez izgledov na izboljšanje na repu razvoja v primerjavi z razvitimi industrijskimi državami.

Problem prehrane je težak tudi zato, ker je izredno akuten in ker s svojo težo in prioriteto zavira mnoge druge napore držav, ki se razvijajo.

Vloga FAO

Trenutno je posebno pomembna akcija, ki jo je začela Svetovna organizacija za prehrano in kmetijstvo — FAO, ki predstavlja enega od temeljnih stebrov Organizacije združenih narodov. V tej organizaciji, v kateri na žalost razen Poljske, niso zastopane še druge vzhodnoevropske države, zaradi česar ni tako univerzalna kot bi lahko in kot bi morala biti, se vrše sedaj pomembne priprave za važno in dolgoročno akcijo. To je pohod proti lakoti. Ta kampanja, ki se je uradno začela pred štirimi leti, bi morala trajati do konca leta 1965. V okviru FAO je bil ustanovljen posebni posvetovalni organ, ki mora pripraviti delovni načrt za akcijo, ki se bo izvajala po vsem svetu. V tem sklopu je predvidena tudi svetovna konferenca za prehrano leta 1963 v Rimu, kjer je tudi središče FAO.

FAO bo prvenstveno posvečala pozornost onim elementom, katere lahko doseže. To se poudarja posebno zaradi tega, ker je v sedanjih pogojih relativno malo sprememb, ki bi v širokih razmerah lahko imele zelo velike posledice. Ne gre samo za tehnična vprašanja produktivnosti dela, za izvajanje tehnične pomoči in podobno. Pogosto se namreč lahko pojavljajo tudi taka vprašanja kot so transport in vskladiščevanje, s čimer se lahko v mnogih državah preprečijo zelo velike izgube, celo tolikšne, da so investicije v tako vrsto tehnične pomoči v njeni prvi fazi celo bolj učinkovite kot pa neposredne investicije v proizvodnjo samo.

Težko je dovolj poudariti veliki svetovni pomen take akcije FAO. Ni dvoma, da je treba napraviti vsak mogoči napor, da se ta akcija čim uspešneje in čim širše razvije. To pa je obenem tudi priložnost, da se pokaže, da ni dovolj da je v določeni meri celo nevarno tako akcijo proti lakoti jemati izključno z njenih tehničnih strani. Vprašanje prehrane, pravilne, zadostne in zdrave prehrane za današnje tri milijarde ljudi (katerih pa po čez 40 let okrog šest milijard) daleč presega sicer neobhodne tehnične okvire. To vprašanje je stvar vsestranskega in temeljitega razvoja nerazvitih področij sveta na tak način, da se vsem ljudem omogoči, da bodo sposobni za delo na najbolj produktiven način.

«Človek in usoda» na Ljubljanskem festivalu

«Človek in usoda», balet po V. simfoniji P. I. Čajkovskega po zamisli Leonida Mjasima. Izvaja baletni ansambel iz Skopja.

Moč, Ljubezen, Optimizem, Borbenost spremljajo človeka na življenjski poti in mu pomagajo, da ne klone pred «malopridnostmi» in zaprekami, ki stopajo predenj zdaj kot «zapeljivci», zdaj kot neizprosna usoda v boju z usodo človek zmaga in ostane svoboden.

Najnovejši eksperimenti v živalski psihologiji

Kopitarji razlikujejo barve na sličen način kot ljudje

Konji se spoznavajo predvsem po vonju, ne pa po vidu - Poskusi z zebrami v afriškem rezervatu «Seregenti» - Radovednost je premagala strah

Direktor frankfurtskega zoološkega vrta dr. Bernhard Grzimek že dolgo let proučuje psihologijo kopitarjev. V sklopu tega proučevanja je v vzhodnoafriškem reviru divjačine «Serengeti» napravil poskuse z divjimi zebrami. Toda svoje proučevanje je začel s domačimi konji.

Pred več kot dva tisoč leti je Aleksander Veliki sedel na konju pred svojim prijateljem Apelesom, enim najbolj znamenitih antičnih slikarjev. Ko ga je Apeles naslikal kot jezdeca v naravni velikosti, Aleksander ni bil zadovoljen z naslikanim likom svojega konja — ljubimca Bucefala. Apeles je nato pred sliko pripeljal živega Bucefala. In glej, Busefal je zahrzal. Slikar je bil navdušen. Zanj je bil to dokaz, da se Bucefal bolj razume na konje kot Aleksander Veliki.

Antična anekdota

Toda 23 stoletij kasneje, v današnjem času, to ne bi bil dokaz, da je Apeles naslikal Bucefala zares verno.

Dr. Grzimek je v teku številnih mesecev raziskovanja ugotovil, da konji razlikujejo barve slično kot ljudje, da pa vidijo obrise mnogo bolj megleno.

Konji se lahko preplašijo in spustijo v beg. Mnogi ljudje to tolmačijo tako, da se vsak predmet v konjskem očesu izobliči in da se odraža mnogo večji kot pa v človeškem očesu. To je brezsmisel, ker če bi šlo za odraz predmeta v notranjosti človeškega očesa, potem bi človek moral videti svet v velikanskem pomanjšanju in narobe.

Konj in konjska lutka

Če se privedeta dva konja, ki se med seboj še ne poznata, se bosta skoraj vedno približala s štrlečimi ušesi ter se obvohala po nekaterih delih telesa, predvsem po nozdrvi, vratu, bokih in repu. Na paši bosta potem vedno skupaj.

Dr. Grzimek je ugotovil, da se konj prav tako ponaša tudi napram lutki konjskega lika. Konji imajo zelo razvit nos s širokimi nozdrvi v katerih je velika površina prekrita s sluznato kožo v kateri je mnogo živcev za vohanje. Lahko bi rekli, da se konji predvsem spoznavajo po duhu in da oko pri tem nima posebne vloge. Nekega poskusnega konja je dr. Grzimek odgnal od jasli. Razdražena žival se ni upala napasti človeka, temveč je stekla do konca staje, kjer je bila postavljena konjska lutka. Konj jo je udaril s kopitom in podrl.

Na osnovi teh uspelih poizkusov z umetnim konjem je dal dr. Grzimek naslikati konjski lik v naravni velikosti kot velik plakat, ki ga je postavil ob zid. Poskusni konji so s svojim vidom vsekakor opazili, da gre samo za sliko, pa so jo vendar začeli vohati po vratu in repu, čeprav je slika imela duh po papirju in lepenki.

Cirkuški rekviziti med zebrami

Z izjemo nekaj malega divjih konj v Srednji Aziji, je divje kopitarje mogoče najti samo v Afriki. To so zebre. Dr. Grzimek je v vzhodnoafriški rezervat Seregenti pripeljal umetno zebro s kakršno včasih nastopajo klovni v cirkusih. Proučeval je selitve zeber na tem afriškem področju. Umetno zebro je postavil blizu potoka na področju znanega afriškega kraterja Ngorongoro.

Na tem področju že desetletja niso lovili divjačine in se živali zaradi tega za človeka sploh ne zmenijo. Zaradi tega se jim je mogoče približati in jih opazovati. Grzimek se je s svojim spremljevalcem oddaljil od umetne zebre za 70 metrov. Ni se skril, ker to ni bilo potrebno. Proti zebri-lutki je usmeril svojo kamero velikega formata. Skupine zeber, ki so se pasle na obronku, so šle mimo umetne zebre, vendar pa se ji niso upale približati. Zadrževale so se v oddaljenosti okrog 20 metrov, in niso se približale niti da bi si pogasile žejo, ker je lutka stala zraven vode.

Umetna zebra je imela jasne bele in črne proge, ki pri živih živalih niso bile jasne, ker so se valjale po travi in zemlji.

Nepremagljiva radovednost

Zaradi tega so umetno zebro pomazali s prahom in blatom po glavi, plečah, trebuhu in nogah, tako da je postala slična živim. Takoj nato so se ji živali brez strahu približale. Začele so jo tikati po nozdrvi, telesu in repu, dva samca pa sta se pred njo celo vznemirila.

S tem je bilo dokazano, da tudi pri divjih kopitarjih duh ne odločuje pri razpoznavanju sorodne živali. Crnobele proge in približna sličnost umetne zebre je zadoščala, da žive prepriča, da je lutka njihov vrstnik. Končno so žive zebre popolnoma mirno prihajale k lutki in se z njo pozdravljale. Afriške zebre se v svojem prirodnem okolju sploh niso dale tako hitro prevarati z lutko kot vzgojeni konji pri istem eksperimentu v Evropi. To pomeni, da niso mogle premagati radovednosti, čeprav so prav zaradi radovednosti pogosto žrtve levov in panterjev.

Iz življenja manjšin

Novo glasilo gradiščanskih Hrvatov

2. julija je v Železnem (Eisenstadtu), glavnem mestu hrvaškega Gradišča, izšla prva številka glasnika gradiščanskih Hrvatov, «Hrvatske novine», ki bodo izhajale enkrat na teden vsako soboto v založbi novega «Hrvatskega društva».

V uvodniku «Hrvatskih novin» je pojasnjeno, da ne gre za neki nov list, temveč le za obnovo onih «Hrvatskih novin» katere so nacisti prisilno ukinili 4. aprila 1942, obenem pa tudi za nadaljevanje «Našega Tajednika», ki je začel izhajati kmalu po koncu druge svetovne vojne in ki je prenehal z obnovitvijo «Hrvatskih novin».

Uvodničar citira besede dveh urednikov prvih «Hrvatskih novin» Mate Feržina in zdaj že pokojnega Franja Leopolda, ki sta v tistih žalostnih dnevih napovedala, da bodo «Hrvatske novine» ponovno vstale in ponovno postale glasnik gradiščanskih Hrvatov, glasnik njihove ljubezni do materinskega jezika in glasnik njihove narodne zavednosti.

Uvodničar poudarja, da je vstajenje «Hrvatskih novin» izzvalo veliko veselje v srcih Hrvatov ne samo v Gradišču, temveč po vsem svetu, kjer so raztreseni sinovi hrvaškega naroda.

Med članki, ki jih objavlja prva številka «Hrvatskih novin» je posebno zanimiv članek z naslovom «Klagenfurt ali Celovec». V njem člankar ugotavlja, da se običajno zemljepisna imena prevzemajo od enega jezika v drugi, da pa so tudi izjeme kadar na pr. s kakim starim kulturnim mestom pride v bližnji stik večje število različnih narodov. Zato je naravno, da Čehi, Slovaki, Madžari, Poljaki, Srbi, Hrvati in Slovenci imenujejo Dunaj vsak drugače. List ugotavlja, da je podobno tudi na Gradiščanskem in na Koroškem, kjer narodni manjšini označujeta važne kulturne kraje s svojim lastnim imenom. Tako pravijo Hrvati svojemu glavnemu mestu Železno namesto Eisenstadt, Slovenci pa Celovec namesto Klagenfurt.

Te ugotovitve navaja člankar v zvezi z vestmi v avstrijskem tisku, da se bo s tem vprašanjem ukvarjalo na svojem poletnem zasedanju avstrijsko ustavno sodišče, ker so se trije dijaki slovenske realne gimnazije v Celovcu temu sodišču pritožili zakaj ni na njihovih šolskih spričevalih poleg imena Klagenfurt navedeno tudi slovensko ime Celovec.

Nedvomno bo zelo zanimivo kako stališče bo glede tega zavzelo avstrijsko ustavno sodišče, saj je to vprašanje zelo aktualno tudi za nas v Trstu, kjer se naš slovenski naziv Trst v vseh uradnih dokumentih dosledno ignorira, čeprav bi dvojezičnost morala biti po londonskem sporazumu že davno priznana in izvajana.

Gospodarstvo *v svetu*

Španija se zanima za sovjetske traktorje

MADRID — Predstavniki neke špansko-belgijske družbe se v Moskvi pogajajo za povečanje izvoza sovjetskih traktorjev vrste Belorus MTS v Španijo. Uvajanje teh traktorjev v špansko kmetijstvo je dalo namreč znatne uspehe. V Španiji so bili prvič predstavljeni na madridski razstavi «Velesejem polja».

Vedno večja važnost poznanjskega velesejma

POZNANJ — 26. mednarodni velesejem v Poznanju, ki se je zaključil 26. junija, ima za poljsko ekonomijo vedno večjo važnost, ker omogoča srečanja in stike med domačimi in zunanjimi operaterji. 57 sodelujočih držav je razstavilo svoje proizvode na 58 odst. celotne razstavne površine. Velesejem je obiskalo okrog 5000 inozemskih gostov, v glavnem Rusov, Britancev, Amerikancev, Nemcev, Čehoslovakov, Italijanov, Svedov in Francozov.

Rudninska ležišča v Severnem Vietnamu

HONG KONG — Rudninska ležišča v Severnem Vietnamu, ki so bila odkrita že v času francoske uprave, so se pokazala za mnogo večja kot se je predvidevalo. Geološka raziskovanja v zadnjih letih so ugotovila premogovna ležišča z zmogljivostjo 12,5 milijard ton na področju Hongay-Cama in Phu-Kuang-Jena. V bližini teh ležišč so bila odkrita tudi ležišča železne rude, ocenjena na 60 milijonov ton. Severnovietnamska vlada je s sodelovanjem Kitajske začela graditi velik siderurški kompleks v Thai-Nguyenu s produkcijsko zmogljivostjo 100.000 ton jeklenih drogov na leto. Znatna so tudi ležišča cinka, kroma, svinca, merkurja, aluminija, manganа in zlata. V zadnjem času so odkrili tudi ležišča nekovinskih rud kot so apatit, azbest, stekleni pesek itd.

Turizem v Sovjetski zvezi

Turizem v Sovjetski zvezi se ugodno razvija. Leta 1959 je obiskalo Sovjetsko zvezo okrog 580.000 turistov iz 90 držav, 700.000 sovjetskih državljanov pa je obiskalo okrog 60 tujih držav. V zadnjih letih so bile poenostavljene formalnosti za izdajanje vizumov tujim turistom kakor tudi carinske formalnosti. Posebni sporazumi z nekaterimi deželami določajo možnost prehajanja meje brez konzularnega vizuma. Turisti, ki potrebujejo vizum za vstop v SZ, ga dobijo v pet do sedmih dneh od vložitve prošnje. V zadnjem času so ukinili vizume za turiste, ki potujejo z aeroplani, ki pristajajo v Sovjetski zvezi. Glede carinskega režima lahko prinese turist v Sovjetsko zvezo brez carine vse osebne potrebščine, vključno s fotoaparati in filmi. Nobenih omejitev ni glede uvoza tuje valute, ki jo menjujejo po ugodnejšem turističnem kurzu. «Intourist» nudi za leto 1960 tujim obiskovalcem potovanja v katerih je predviden obisk 70 mest v petnajstih republikah. Omogočen je tudi obisk krajev v Vzhodnem Kavkazu, kjer so znana zdravilišča. Turisti, ki želijo potovati z avtomobilom, lahko prihajajo in odhajajo iz SZ tudi po morju preko Odese in Leningrada. Na številne prošnje je omogočeno tudi zavarovanje inozemskim avtomobilistom. Uslužnosti «Intourista» stanejo od 1,5 do 30 dolarjev dnevno.

Nov tip češkoslovaškega avtomobila

PRAGA — V Mladi Boleslavi so uspešno preizkusili nov češkoslovaški dirkalni avto. Gre za Skodo 1100 Sport-Coupe z zložljivo streho. Narejen je iz aluminija. Stiricilindrski motor ima jakost 92 HP, tehta 550 kg in lahko razvija maksimalno hitrost 180 km na uro.

Porast proizvodnje koles in motornih koles v Nemčiji

DUESSELDORF — Nemška proizvodnja koles v prvem letošnjem polletju je dosegla 827.000 koles s 7-odstotnim porastom v primeri z istim razdobjem lanskega leta. Proizvodnja motornih koles pa se je povečala kar za 38. odst. in sicer od 237.600 motorjev leta 1959 na 324.500 za leto 1960. Od teh je 41 tisoč motociklov, 242.000 mopedov in 41.500 skuterjev. Poleg tega so izdelali tudi 172.000 motorjev za mopede.

Predvideno povečanje proizvodnje jekla v Anglji

LONDON — «British Iron and Steel Board» predvideva v svojem letnem poročilu za leto 1959, da bo angleška siderurgična industrija, katere trenutna letna produktivna zmogljivost znaša 25,5 milijona ton, dosegla v letu 1962 zmogljivost 29 milijonov ton oziroma 32 milijonov ton v letu 1965. Lanska proizvodnja je znašala 20 milijonov 190 tisoč ton, kar je za 5 odst. več kot leta 1958. V prvem trimesečju so bile naprave izkoriščene za 75 odst., do konca leta pa za 95 odst. Nove investicije so v lanskem letu znašala 99 milij. šterlingov, leta 1958 pa 105 milijonov. Predvideva se, da se bodo investicije v letošnjem letu povečale na 200 milijonov šterlingov.

Četrti zvezek Enciklopedije Jugoslavije

Pravkar je izšel četrti zvezek «Enciklopedije Jugoslavije», ki pomeni najhitrejši prispevek med vsemi izdajami zagrebškega Leksikografskega zavoda. Knjiga ima 651 strani paginiranega teksta, pet celostranskih barvnih reprodukcij, med njimi dve slovenski (Jama, Jakopič), 13 zemljevidov, izmed katerih je posebej zanimiv tisti, ki prikazuje celotno vzhodno obalo Jadrana od Trsta do albanske meje in je širok poldrugi meter ter posebej priložen knjigi, razen tega pa še 60 nepaginiranih strani ilustracij in reprodukcij v bakrotisku. Izmed gesel, ki so obdelana v tej knjigi, sta najobsežnejši «Hrvati» oziroma «Hrvatska» (str. 37 do 278) in pa prvi del «Jugoslavije» (str. 567 do 651). Razen tega so še obširneje obdelana gesla: historiografija (str. 5 do 20), humanizem pri Južnih Slovanih (str. 287 do 303), Iliri, Ilirske province in Ilirsko gibanje (328 do 344), iluminirani rokopisi (345 do 357), impresionizem (357 do 361), inkunabule (str. 362 do 367), vzhodno vprašanje (378 do 384), Istra (385 do 399), volivni sistemi (409 do 420), Jadransko morje (426 do 443) in poglavje o jezikih: makedonski (492 do 494), slovenski (495 do 500) in srbsko-hrvatski (500 do 528).

NOVE KNJIGE

A. ROOTHAERT:

DOKTOR VLIMMEN

V kratkem izideta še druga romana trilogije

Prav pred kratkim je prišla na naš knjižni trg zanimiva knjiga z naslovom «Doktor Vlimmen», ki jo je napisal sodobni nizozemski pisatelj A. Roothaert. Pisateljevo ime je pri nas docela neznano, kakor pri nas skoraj ne poznamo sodobne nizozemske književnosti. Toda v tem delu bodo tudi naši bralci spoznali pisatelja kot odličnega mojstra, ki je prikupno in z dognanim slogom napisal ta roman, obenem pa v njem z ostro analizo družbene problematike ustvaril delo polno moralnih in idejnih vrednot. Knjiga, ki je sedaj izšla pod naslovom «Doktor Vlimmen» je samo prvi del trilogije. Druga dva romana «Vlimmen contra Vlimmen» in «Vlimmenova druga mladost» bosta v slovenščini izšla še letos in tako dopolnila prvo knjigo.

Trilogija o doktorju Vlimmenu je življenjska zgodba o podeželskem živinozdravniku, ki živi v bogatem, a zaostalem delu Nizozemske, Brabantu. Vlimmen je strokovnjak svojega poklica in kmetje, katerim zdravi živino ga visoko cenijo. Toda Vlimmen je imel v življenju smolo. Poročil se je z lepo, a versko blazno ženo iz ugledne meščanske družine. Njun zakon, ki se nikoli ni izpolnil, je breme za Vlimmena, ki bi rad dosegel razvezo saj že od poroke dalje sploh ne živi z ženo. Civilno razvezo bi lahko dosegel, toda če bi se hotel znova poročiti, bi moral doseči razveljavitev svojega zakona od strani najvišjega cerkvenega sodišča «Sacra Rota Romana» v Vatikanu. Prav to njegovo prizadevanje pa v deželi, polni verskih predsodkov, izzove proti njemu gonjo malomeščanskega sveta. In v tej ostri dolgotrajni borbi konec koncev Vlimmen končno le zmaga. Ves ta prikaz življenja in dela doktorja Vlimmena je zajet v tri knjige, ki obravnavajo tri obdobja. Prva knjiga obravnava čas med obema vojnama, druga čas neposredno pred nacističnim napadom na Nizozemsko, tretja pa obdobje po osvoboditvi, ko se Vlimmen znova oženi in doživi svojo drugo mladost.

Prva, sedaj izšla, knjiga trilogije se dogaja v času gospodarske krize med obema vojnama. Doktorja Vlimmena kot odličnega strokovnjaka, poštenjaka, ki se po ves dan in še ponoči peha po deželi in rešuje kmetom živino. Pri tem pa se trudi, da bi dosegel razveljavitev svoje zakonske zveze. Najprej pa ima pri tem težave z domačim župnikom, nato z dekanom, potem s škofom, vendar pa le doseže, da stvar pride pred najvišje cerkveno sodišče. Toda vse njegovo prizadevanje je zaman, čeprav porabi za to skoraj vse svoje prihranke. Ko mu hoče njegova bivša služkinja naprtiti še očetovstvo svojega nezakonskega otroka, je mera polna. Vlimmen doživlja udarec za udarcem in najde uteho le v svojem poklicu.

Roman o doktorju Vlimmenu ima polno odlik. Predvsem je napisan v blestečem slogu, dognano, obenem pa izredno zanimivo. Čeprav pripoveduje o temnih straneh življenja, pa je napisan vedro in optimistično, tako, da človeka navda z življenjskim optimizmom. Poleg zanimivih opisov življenja živinozdravnika, nam pisatelj prikaže tudi podobo nizozemske pokrajine in njenih ljudi. Ta košček življenja pa vendar ni tako idiličen kot si večkrat napačno predstavljamo. Tudi tu žive ljudje v zaostalosti in revščini ter so še polni predsodkov. In prav v brezobzirnem prikazu hinavske pobožnosti in lažne morale je prava vrednost tega dela. Pisatelj ostro kritizira to zaostalost, verske predsodke in v izredno plastični luči prikaže zlasti mešetarjenje cerkvenih oblastnikov. Pisateljeva ostra kritika na račun misticizma, na račun bogatih samostanov, kjer žive kot v srednjem veku, zlasti pa na račun cerkvenih oblastnikov, ki odločajo o življenju ljudi, kritika zaostalosti, licemerstva je naravnost presenetljiva.

Zato zasluži delo res vso pozornost saj prinaša slovenskemu bralcu vpogled v življenje dežele, ki jo tako slabo poznamo. Prav gotovo bodo vsi, ki bodo z užitkom prebrali prvo knjigo, pričakovali še ostali dve

Sl. Ru.

HOROSKOP ZA DANES

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Vzdržati boste morali znaten nervozni pritisk zaradi preobilice posla. Odpočijte se z vedrimi zabavami. Manjše zdravstvene motnje.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Ne sprejemajte nalog, ki bi vas ovirale pri normalnem delu. Nesporazum z osebo, ki jo ljubite. Ne odlašajte z zdravljenjem zob.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) Vplivna oseba vam bo pomagala. Prejeli boste darilo, ki vas bo spravilo v dobro voljo. Previdnost ne bo odveč.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Ugodna priložnost za uspešno kupčijo. Uresničili se bodo vaši načrti v sentimentalnih odnosih. Brez zdravstvenih motenj.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Zagotovite si sodelovanje inteligentne in sposobne osebe. Zaradi nepredvidenih okoliščin boste imeli težave v družini.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Ugodno razdobje za one, ki mnogo potujejo. Sentimentalno uravnovešenje z rešitvijo perečih problemov. Zdravje zadovoljivo.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) Ne tvegajte sporov s predpostavljenimi. Možnost nesoglasij v družinskem okolju. Zdravje odlično.

ŠKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) Ohranite mirno kri v diskusijah, če hočete ostati gospodar vaše varnosti. Obiskala vas bo znana oseba.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) Vaš ugled v družbi se bo povečal. Ne povzročajte ljubosumja in ne ustvarjajte privilegijev v vašem okolju.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Profesionalni uspehi pod pogojem, da upoštevate koristne nasvete. Neupravičena malodušnost. Manjša in prehodna zdravstvena neprijetnost.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Vaš socialni položaj se bo izboljšal. Ne bojte se ostrih kritik in nanje primerno reagirajte. Potrebni ste zdravniškega pregleda.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Ne odstopajte od vaših življenjskih načel. Odvrzite neprijetne spomine. Spremenljiva psihična in fizična morala.

Radio in televizija

Petek, 8. julija 1960

Radio Trst A

7.30: Jutranja glasba in koledar; 11.30: Brezobvezno — drobiž od vsepovsod in . . Po širnem svetu; «Leningrad danes»; 12.10: Za vsakogar nekaj; 12.45: V svetu kulture; 12.55: Igra orkester Ricardo Santos; 13.30: Glasba po željah; 17.20: Pesem in ples; 18.00: Vloga propagande v zgodovini človeštva; 18.10: Malipiero: Sonata a cinque za flavto, violino, violo, čelo in harfo; 18.30: Glasbena fantazija; 19.00: Sestanek s poslušalkami; 19.20: Skladbe Albeniza, Gradosa in De Falle; 20.30: Znane melodije iz preteklih in današnjih dni; 21.20: Naš juke-box; 22.00: Znanost in tehnika: Miran Pavlin: «Sodobni cementni aglomerati»; 22.15: Koncert harfistke Pavle Petrič-Uršičeve; 23.: Blues melodije; 23.30: Do polnoči v ritmu in melodiji.

Trst

12.10: «Tretja stran»; 14.15: Franco Russo pri klavirju in ritmi; 14.35: Ukazuj, in ubogali bomo — iz romana Alda Mayerja; 15.25: Jazz recital — slogi, razdobja, dirigenti.

Koper

7.15: Glasba za dobro jutro; 8.00: Prenos RL; 12.00: Glasba za vas; 13.40: Kmetijski nasveti; 13.45: Popevke in ritmi od tu in tam; 14.30: Domače aktualnosti: «Mali obmejni promet»; 14.40: Pojeta mladinska zbora; 15.10: Zabavna glasba; 15.30: Od melodije do melodije; 16.00: Program pesmi; 16.30: Sodobne teme: «Prodiranje ameriškega kapitala na tržišče Zapadne Evrope»; 16.45: Plesna čajanka; 17.30: Grieg: koncert za klavir in orkester; 18.: Prenos RL; 19.00: Glasba za orglice; 19.30: Prenos RL; 22.15: Igra orkester Bennyja Goodmana; 22.35: Glasba za lahko noč.

Nacionalni program

6.30: Vreme za ribiče; 7.00: Jutranja glasba; 11.: Teta Vanina, radijska komedija; 12.10: Pojejo Mario Abate, Luciano Bonfiglioli, Giuseppe Negroni in Tonina Torrielli; 13.00: Vesti in Tour de France; 13.30: Operna glasba; 14.00: Tour de France; 16.00: Lahka glasba, vmes Tour de France; 17.40: Glasbeni diletanti Ottocenta; 19.: Glas delavcev; 19.30: Filmske novosti; 20.00: Pesmi upeha; 21.00: Simfonični koncert p. v. Vittoria Guja; 22.45: Orkester Jackie Gleason; 23.15: Orkester Armanda Trovaiolija.

II. program

9.00: Jutranje vesti; 10.00: Eno uro z orkestrom Angelinija; 11.00: Glasba za vas, ki delate; 13.00: Plesni motivi; 15.00: Parada orkestrov; 15.40: Solist dneva: Stephan Grappelly; 16.: Galerija lepega petja: Beniamino Gigli; 17.30: Glasbeni variete.

III. program

17.00: Manuel De Fala; 20.00: Vsakovečerni koncert (Mozart, Mendelssohn, Bizet); 21.30: Balada Billyja Pottsa; 22.10: Thomas Mann in poroka; 22.40: Ralph Vaughan Williams - Simfonija Antartika.

Slovenija

8.05: Dve uverturi k operam Julesa Masseneta; 8.20: Počitniško popotovanje od strani do strani; 8.35: Spomini na Tommyja Dorseya (Orkester Ted Heath); 9.00: V uri okrog sveta; 10.10: Pesmi velikih mojstrov; 10.40: Ruleta za zabavo; 11.: Trio Bardorfer; 11.15: Naš podlistek — Senet: Človek na sledi za svojimi predniki; 11.35: L. M. Skerjanc: Osem narodnih napevov; 12.00: Dobra volja je najboljša; 12.15: Kmetijski nasveti — Jože Zunkovič: Strnišče čaka; 12.25: Ritmi s sončnega juga; 12.40: Domači napevi izpod zelenega Pohorja; 13.30: Melodije po vašem okusu; 14.35: Dvospevi iz Verdijevih oper; 15.40: Komorni zbor RTV Ljubljana p. v. Milka Skoberneta; 16.00: Humoreska tega tedna; 16.20: Parada plošč; 17.20: Matija Bravničar: Sinfonia in Re; 18.00: Pet domačih polk; 18.15: Dve violini — Noucha Doina in Wandy Tworek; 20.00: Otroške pesmi jugoslovanskih skladateljev; 20.15: Tedenski zunanjepolitični pregled; 20.30: Balet skozi stoletja, III. oddaja — P. I. Čajkovski: Labodje jezero; 21.15: Oddaja o morju in pomorščakih; 23.10: Intermezzo z orkestrom Helmut Zacharias; 23.20: Pojte z nami! 23.50: Prijeten počitek!

Ital. televizija

17.00: TV za otroke; 18.45: Evropski muzeji: Von Thyssenova zbirka v Luganu; 19.30: Sintonija — pisma TV; 19.45: Obrazi problema; 20.30: TV dnevnik; 21.05: Ljudsko gledališče X-Francillon, komedija v 3 dejanjih Aleksandra Dumasasina.

Jug. televizija

20.50: Prenos programa italijanske TV.

Logičen recept

Prisolno pa vam priporočam, nič, prav nič mesa . . .

Goriško-beneški dnevnik

Proizvodno stanje v mesecu maju

V tržiški ladjedelnici bodo zgradili dve 27.500-tonski potniški ladji

Zadovoljivo proizvodno stanje v livarni in tekstilni tovarni, slabo pa v kemični tovarni v Tržiču

Po podatkih mesečnika trgovinske zbornice je suša v mesecu maju zelo slabo vplivala na rast posevkov zlasti na tistih področjih, kjer je zemlja bolj lahka. V krajih, kjer je zemlja težja, suša ni prizadejala škode pšenici. Prva košnja je bila opravljena v popolnoma normalnih razmerah. Stanje v živinoreji je bilo ugodno. Še vedno prevladuje težnja, da bi živinorejci redili govejo živino za meso, in to kljub suši, ki napoveduje slab pridelek sena.

V industriji ni prišlo do zastoja v preskrbi z elektriko in s surovinami. V ladjedelnici v Tržiču je proizvodnja v zadovoljivem stanju in se predvideva, da bodo v kratkem pričeli graditi dve novi potniški ladji po 27.500 ton. Elektromehanične delavnice, ki so svojčas bile sestavni del ladjedelnice, so jih v tem mesecu ločili ter jim postavili samostojno upravo; kakor prejšnje mesece tako je bila tudi v tem mesecu proizvodnja zelo nizka.

Nasprotno pa navdaja gospodarske kroge z optimizmom proizvodnja v tovarni hladilnikov, kakor tudi v livarni SAFOG, kjer izdelujejo statve za inozemstvo.

Tudi v tekstilni industriji je stanje zadovoljivo, ker je po bombažnih, predvsem pa izdelkih iz umetnih vlaken vedno večje povpraševanje. Zaradi že znanih razlogov je še vedno v krizi kemična tovarna SOLVAY, v manjših kemičnih tovarnah pa proizvodnja poteka normalno. Medtem ko je proizvodnja v tovarnah lesnih izdelkov zadovoljiva, se je v gradbeništvu opazila v tem mesecu izredna živahnost. Tudi pristaniški promet v Portorosegi se stalno veča.

V trgovini ni prišlo do nobenega izrednega pojava, ki bi razbil ravnovesje na tem področju. Nekoliko več prometa so zabeležili pri prodaji sezonskih oblačil. Poleg velikega izvoza v Jugoslavijo, o katerem smo poročali v naši včerajšnji številki, so izvozili v Avstrijo skoraj za 200.000 lir marmorja, za 1,2 milijona pet za ženska obuvala in za 75.000 lir bombažnih tkanin; v Libijo za 226.000 lir bombonov, v Turčijo pa za 678.000 lir nadomestnih delov za statve; skupno torej za 2,3 milijona blaga.

—«»—

V soboto bo Altieri razstavljal v Gradiški

V soboto bodo v dvorani «Bergomas» v Gradiški otvorili osebno razstavo slikarja Sergia Altierija iz Kaprive. Odprta bo do 18. julija. Altieri se je rodil leta 1930, slikarstvu pa se je posvetil leta 1949. Osebne razstave je doslej imel v Gorici Vidmu, Trstu, Trevisu in v Milanu. Razstavljal je tudi na Triveneti v Padovi in na Quadriennali.

Popolnoma uspela 24-urna stavka lesnih delavcev

Sindikalisti se bodo v kratkem sestali in določili nadaljnjo obliko sindikalne akcije

V vseh lesnih podjetjih goriške pokrajine je bila včeraj enodnevna stavka, ki so jo proglasile sindikalne organizacije Delavska zbornica, CISL in UIL za obnovo dopolnilnega pokrajinskega delovnega sporazuma in izboljšanja prejemkov, do katerih imajo pravico zaradi uvedbe akordnega dela.

V stavki so skoraj v celoti sodelovali delavci podjetij IPL, goriškega podjetja za izdelovanje parketov, SILES, Zveze mizarjev, ločniške žage, Autolinee Carsiche, Montiglia iz Mariana, Prinčiča v Krminu itd. V stavki je sodelovalo tudi 75 odst. delavcev OCILD in 65 odst. delavcev IGLEA.

Predstavniki sindikalnih organizacij se bodo v kratkem sestali in se dogovorili, kakšna naj bo nadaljnja akcija če delodajalci ne bodo odstopili od svojega negativnega stališča. Po navodilih se še vedno nadaljuje stavka, da se prepreči izredno delo ob nedeljah in praznikih.

—«»—

Motociklist se je zaletel v avtomobil v Pradamanu

Na državni cesti Videm-Gorica, in sicer na odcepku ceste, ki pelje v Pradaman se je včeraj zjutraj zgodila prometna nesreča. Po omenjeni cesti je vozil avtomobil državnih železnic iz Rima, katerega je vozil 48-letni Secondo Fantini iz Pradamana, sledil pa mu je motociklist 24-letni Bruno Tisin iz Tarcenta, ki je na zadnjem sedežu peljal sestro Noemi Tisin. Ko so privozili do ceste, ki pelje v Pradaman, je avtomobilist dal znak, da namerava obrniti, motorist pa tega ni takoj opazil in je trčil v zadnji del avtomobila. Pri padcu sta se motorista ranila, zato so ju prepeljali v videmsko bolnišnico, kjer so zdravniki ugotovili Brunu Tisinu izpah levega ramena in rane po obrazu, zdraviti se bo moral 15 dni, sestri Noemi Tisin pa zlom lobanje in šok. Zdraviti se bo morala 40 dni, seveda če ne nastanejo komplikacije. Na kraj nesreče so kmalu po nesreči prišli agenti goriške prometne policije, ki so bili tam v službi, da bi ugotovili vzroke trčenja.

—«»—

Ni se pustil žaliti

Erminio Zucconi, star 71 let, s Korza Verdi št. 75, je že večkrat vložil ovadbe proti različnim ljudem, češ da ga žalijo. Podobna zadeva se je obravnavala tudi včeraj. Zucconi je tožil 65-letno Angelino Graziani, ki stanuje v isti hiši, samo na drugi strani dvorišča. V ovadbi je izjavil, da mu je Grazianijeva rekla «pajac, norec, pojdi v norišnico!» itd. Zaradi teh, malo nepremišljenih besed, je bila Grazianijeva obsojena na 9000 lir denarne kazni in na 10.000 lir moralne odškodnine, ki jo mora plačati Zucconiju. Branil je dr. Missi.

Izpred okrajnega sodišča

Na podlagi prstnih odtisov so izsledili premetenega tata

Zei je vdrl v štiri lokale, preden so mu prišli do živega

Na zatožni klopi okrajnega sodišča se je vnovič znašel 34-letni pleskar Guido Zei iz Ul. Lungh'Isonzo št. 43. Zei je imel že večkrat opravka s sodiščem, toda to pot je bila obtožnica veliko daljša kot običajno.

Lansko leto so neznanci izvršili v Gorici več manjših vdorov in tatvin. Običajno je šlo za čisto majhne zadeve in lahko bi se mislilo, da so tatvino izvršili kakšni teddyboys. V resnici pa je bila zgodba drugačna.

Ponoči 24. marca lani je nočni čuvaj Mario Toniolo telefonsko obvestil kvesturo, da so neki neznanci vdrli v prostore kina «Centrale». V blagajni pa so našli samo za okrog 200 lir drobiža. Policija, ki je takoj uvedla preiskavo, ni našla nobenih posebnih sledov. Ugotovili so samo, da so tatovi vdrli tudi v bližnjo gostilno. Kot je lastnik gostilne kasneje ugotovil, so mu neznanci ukradli eno salamo. Škode je utrpel za približno 2500 lir.

Nekaj pred 8. uro 19. septembra 1959 je 44-letni trgovec Giovanni Tomasoni, lastnik bara in pekarne na Korzu Italia št. 70, telefonsko obvestil kvesturo, da so ponoči neki neznanci vdrli v njegov bar in da so mu odnesli 3 steklenice likerjev in približno 2500 lir v gotovini. Policija je tudi v tem slučaju ugotovila, da so neznanci najprej splezali čez zid v Ul. Arcadi, potem pa so skozi neko okno vdrli v lokal. Med preiskavo je policija nadalje ugotovila, da so neznanci spregledali in pustili na neki omari 16 srebrnih kovancev po 500 lir. Tudi v tem primeru niso našli nobenih sledi.

Podobno ovadbo je vložil 21. decembra gradbeni podjetnik Bruno Perco iz Ul. Angiolina št. 34. Obvestil je kvesturo, da so neznanci vdrli v njegovo pisarno v Ul. Manzoni št. 17. Tatovi so prebrskali vso pisarno, vendar pa v tem primeru niso našli ne denarja ne drugih stvari in so morali oditi praznih rok.

Policija je seveda tudi to pot uvedla preiskavo in končno naletela na sled, ki jo je iskala toliko časa. Našli so nekaj prstnih odtisov. Znanstveni oddelek tukajšnje policije je odtise slikal in rezultat poslal v Rim. Iz glavnega policijskega arhiva so takoj odgovorili, da pripadajo odtisi obtoženemu Zeiu. In ker je možak star znanec policije, ga ni bilo težko najti. Čeprav je Zei skušal tajiti, se obtožbe pred takšnim očitnim dokazom kot so prstni odtisi, ni mogel dolgo časa braniti.

Okrajni sodnik dr. Fabiani je spoznal Zeia za krivega dejanj in ga je obsodil na 10 mesecev in 20 dni zapora, na 8000 lir denarne kazni in na plačilo sodnih stroškov. Zeia je branil dr. Blessi.

Hude posledice prometne nesreče na Korzu

Včeraj je umrl Nardin iz Štandreža

Konjedic, ki je bil z njim na motociklu, pa je podlegel poškodbam že nekaj dni po nesreči

Včeraj ob 20.45 je povsem nenadoma umrl v civilni bolnišnici v Gorici 44-letni mizar Miroslav Nardin iz Ulice Monte Grappa 1 v Standrežu.

Nardina so skupno s Konjedicem (Cavalierijem) iz Ulice Ascoli pred dobrima dvema tednoma pripeljali v bolnišnico, ker sta z motociklom zadela v nekega avtomobilista, ko je le-ta zavijal v Aguzzonijevo garažo na Korzu Italija. Konjedica so sprejeli v bolnišnico s prognozo okrevanja v petih dneh, če ne bi nastopile komplikacije zaradi udarca v glavo; nesrečnež je nekaj dni pozneje podlegel poškodbam. Nardina pa so sprejeli na zdravljenje s prognozo okrevanja v 20 dneh zaradi udarcev v rebra in desno nogo. Včeraj zvečer je umrl zaradi srčne kapi in komplikacij na pljučih.

—•—

Kino v Gorici

CORSO. 17.00: «Ponoči pa le pajčolan», Marina Vlady, R. Hossein.

VERDI. 17.30: «Nebesa kapitana Olanda», A. Guinnes.

VITTORIA. 17.30: «Les draguers», J. Charrier, Belinda Lee. Mladini do 16 let vstop prepovedan.

CENTRALE. 17.00: «Indijanska past», G. Irenand in M. Windsor.

MODERNO. 17.00: «Trpini».

Včeraj v Vidmu

Veliko protifašistično zborovanje

Na Trgu XX. septembra v Vidmu je bilo sinoči ob 18. uri veliko antifašistično zborovanje, na katerem sta govorila bivši garibaldinski poveljnik Mario Lizzero ter predstavnik divizije «Osoppo» prof. Grassi.

Po zborovanju se je razvila povorka na Trg Libertà, kjer so položili vence na spomenik padlim antifašistom in bivšim partizanom. Ustanovljen je bil tudi enotni odbor odporniškega gibanja.

Te tri goriške maturantke so delale včeraj maturo na Klasični gimnaziji v Trstu. O srednji smo slišali izredno pohvalo

MATEVŽ HACE 23.

KOMISARJEVI ZAPISKI

Prva knjiga

«Matevž, ne uči me...»

Ranjeni se je obrnil h kurirju, nakremžil obraz in rekel: «Kaj me boš učil? Ti nič ne veš in tudi jaz nič ne vem, tudi ti jo lahko skupiš. Ojej, povejte mi, zakaj se kmetje med seboj streljamo? Oh, te zmešnjave! Le zakaj nisem ostal doma? Tako rad imam zemljo, vi tega ne veste...» Počasi se je umiril.

Prišel je zdravnik, si ga ogledal in dejal: «Dve, tri ure bo še živel, več ne bo.» Tudi razjezil se je. «S seboj naj bi ga beli odnesli. Kaj ga puščajo tukaj, nam v breme...» Nič ni bil zadovoljen, da se nam je smilil.

Naredil se je mrak, zakurili so ogenj, umirajočega pa pokrili z debelo odejo. Preden je umrl, sem ga še enkrat pogledal. Obraz mu je lezel na smeh, neprestano je ponavljal:

«Otroci, otroci, živina, vrt, zemlja.»

Umrl je mirno kot otrok. Ni klel, ni molil, govoril je samo o kmetiji in otrocih. Bilo je, kot da bi bili v sobi kakega kmeta, ko naroča, kaj naj po smrti delajo.

Pomladni dan, drugače tako lep in sončen, mi je ostal globoko v spominu. Oba kmeta, prvi partizan, drugi belogardist, oba sta klicala otroke, obema so bile zadnje misli okrog doma: pri ženički, pri otrocih, pri zemlji ali pri kmetiji. Drugi je bil sovražnik, sovraštva do njega nisem čutil.

Zvečer smo sedeli pri tabornem ognju. Nekateri so spali in dremali, drugi zopet smo se pogovarjali o smrti, o tem, zakaj je človek tako tih, kadar umira, zakaj ni patetičen in surov, in o tem, kako umirajo kmetje, naši ali na nasprotni strani. Menili smo, da naši vedo ali morajo vedeti, zakaj se borejo oni siromaki, ki so šli k belim, pa ne vedo in so žrtve za stari red. Zdelo se nam je, da mora biti strašno, boriti se proti lastnemu narodu.

«Tisti belogardist, notranjski kmet, nas ni prav nič sovražil,» je dejal Štefan.

Gregor je na to odgovoril: «Nevarno je včasih s srčno kulturo, humanizem je za mirne čase, ne pa za vojni čas.»

Meni pa sta kar naprej hodila pred oči tista dva mrtveca...

Ne vem, kaj je bilo v meni. Ko je padel kak borec ali če sem videl, da se je zvijal v krvi, so mi vedno prišle solze. Tudi do ubitega belogardista nisem čutil sovraštva, tudi partizana nisem pustil, da bi se ponorčeval iz mrtvega, mrtvi se ni mogel več braniti. Vendar sem se včasih jezil nase in na svojo mehkobo. Šele marca 1944, po tistem strahovitem pohodu 14. divizije na Štajersko so mi prenehale prihajati solze za padlimi. Videl sem mrtvega ali težko ranjenega in si mislil, da je bil ali da je človek, kakor sem sam. Kaj sedaj misli njegova žena ali mati? Kaj je ta človek pomenil v življenju, kako ga bodo pogrešali? Koliko ljudi ga bo razen domačih še nosilo v srcu? Kako bi lahko po vojni domačim in ljudstvu pomagal! Koliko je njegova mati pretrpela, da ga je vzgojila v celega človeka!

Gregorju so viseli obujki iz čevljev, velikanski nahrbtnik je bil še vedno njegov zvesti spremljevalec.

«No, sedaj se boš pa maščeval, ko si moj starešina; prej sem te jaz zbadal.» Sedel je pred nizko kmečko hišo in se držal za kolena.

«Potreben bi bil, da bi te vzel v precep. Poglej, vsi tomšičevci te že poznajo po visečih obujkih in po tvojem kot kamela velikem nahrbtniku; pozabi odredove manire, sedaj si v Tomšičevi».

Gregor se je nasmehnil in spregovoril: «Matevž, ne uči me; tudi starega Diogena ne bi zlepa spravil iz njegovega soda. Daj mi cigareto!»

Izvlekel sem nekaj cigaret.

«Tak bataljon bom napravil, da bom vse posekal,» je veselo in proti svoji navadi govoril Gregor.

Popoldne sem prvikrat videl načelnika štaba brigade Pera Popivoda. Stopil je predme v novi zeleni obleki in v novih škornjih ter z lepo počesanimi črnimi lasmi. Roke je imel na hrbtu prekrižane. Bil sem na sestanku brigadnega partijskega biroja, kjer smo razpravljali, kako povečati disciplino v brigadi. Pero se je predstavil, nato pa je dejal: «Oho, partijski sestanek! Čuj, sekretar, kaznuj takoj Zvoneta, ker je nedisciplinirani! Kaznuj tudi komisarja Dolenca, ni dosti prida! Pomeči vse nergače iz Partije! To želim jaz in to tudi zahtevam.»

Presenečen sem ga pogledal, nato sem mu odgovoril: «Ti, tovariš Popivoda, si načelnik brigadnega štaba in član stalne partijske celice, nič več. Niti partijski funkcionar in zato se ne vtikaj v zadeve, ki se te ne tičejo. Kdo, kdaj in kako bo kaznovan, je stvar četnih celic, bataljonskih in brigadnih birojev. Takoj tudi zapusti naš sestanek, nisi član partijskega brigadnega biroja.» Samo pogledal me je in odšel iz sobe. Zvone s svojo drobno govorico se je nagnil k meni in mi zašepetal: «Ti, ta vrag bi vsakemu komandiral, in vsako žensko, če se mu le pusti, bi rad. Pravijo celo, da je z italijansko kraljico v sorodu, iz Črne gore je.» Obrazložil sem kompetence četne celice, kompetence bataljonske in kompetence brigadne celice. Batalijonska ali brigadna celica ne more sklepati o partijskem delu in življenju po četah in bataljonih. To pravico imajo samo bataljonski in brigadni biroji in brigadne partijske konference kot najvišji partijski forum v brigadi; komandirji čet, štabi bataljonov in brigade pa so navadni člani osnovnih partijskih organizacij. Dodobra smo se pogovorili. Na sestanku štabne celice sem te stvari znova razložil. Popivoda je molčal in gledal v stran. Nekateri so mi pritrjevali, nekaterim pa stvari niso bile jasne; nekdo je menil, da bi štabna celica komandirala četnim in bataljonskim celicam.

«Če bi bilo tako, potem bi lahko rekli: ti si član Partije in moraš razumeti brez diskusije. Postali bi navadni avtomati.»

10. maja smo se s štabom premaknili v Tihoboj. Bili smo v hiši, kjer niso bili nič kaj vljudni do nas. Dan je bil lep, sončen. Po sadnem vrtu so cvrkutali ptiči, partizani so živžgali in se umivali. Z bataljonskim obveščevalcem, s hrabrim Ljubom Antončičem sva hodila pod drevjem, se pogovarjala o njegovem bataljonu, a ker je bilo mnogo dobrega kadra, sem rekel, da jih bo treba nekaj poslati v tečaje. Dolenc se je branil, po njegovem bi bila to nesreča za bataljon.

V daljavi je zaropotal mitraljez. Prihiteli so obveščevalci ter sporočili, da se od Mirne pomikajo močne italijanske kolone. Kmalu je prihitel tudi naš Borut, ki je povedal, da se tudi od trebanske in primorske strani pomikajo proti Čatežu močne fašistične trope. Zasedli smo položaje v gozdiču, ki se razteza na sektorju Tihoboj—Cirnik. Drugi bataljon je v naglici zasedel sektor Zaplaz—Čatež. Boj se je začel. Italijanski čeladarji so se pomikali po krompirjevih njivah in po žitnih poljih. Klečal sem pri težkem mitraljezu, bil je ob robu gozda in za nekim starim krivenčastim gabrom, okrog nas pa so padale mine. Jankova četa je bila na najbolj odprtem kraju, vse minomete so usmerili Italijani nanje. Sovražnik je tudi že izvohal težki mitraljez, ki je počasi sekal in ga zaustavljal; več težkih min je padlo v bližino, trije partizani so že bili težko ranjeni. Boj se je razvil na vsej krivenčasti črti. Umaknili smo se za sto metrov. Na obeh straneh je bilo tako streljanje, da smo kričali drug v drugega, če smo se hotели razumeti. Listje in bukove vejice so nenehoma padale na nas.

«Kako dolgo bomo vzdržali v tem peklu?» je vprašal Tilen in hitro s puško dvakrat ustrelil. Mitraljez je bil že vroč in naše puške tudi, zopet smo se umaknili. Tudi na desnem krilu je bilo vroče. Na položaj se je priplazil Dakijev kurir in mi velel, naj grem takoj v štab. Odšel sem med grmovjem.

Sto metrov zadaj, za nekim križpotjem v gozdiču, je stal Daki razoglav in kričal; okrog njega so padale mine.

«No, kaj se pa dereš?» sem ga vprašal.

«Kaj se ne bi drl, brigadnega pisarja sem nagnal! Narekujem mu poročilo, on pa vsakokrat, ko pade mina, poskoči tri metre visoko. Potrpel sem, nato sem ga pa nagnal v komoro.»

Poslej sem pisal poročilo jaz, Daki je meni narekoval. Mine so kar naprej eksplodirale okrog naju.

(Nadaljevanje sledi)

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

Dvanajsta etapa Tour de France Luchon-Toulose

Graczyk še enkrat zmagovalec etape Nencini nadalje vodi pred vsemi

Na cilj je istočasno prispela velika skupina in tako se v splošni lestvici ni na prvih mestih nič spremenilo - Zelo je zaostal Baldini

TOULOUSE, 7. — Stevilo dirkačev Toura se je že toliko zmanjšalo, da sta danes v Luchonu ob 12,10 startala le še 102. Predvsem se opazi, da ni več Hoevenaersa, ki se je poškodoval pri padcu med včerajšnjo etapo. Kmalu po startu že začne deževati.

Začetek etape, ki je dolga 176 km, je zelo miren in dirkači skupno kolesarijo proti Col des Ares, vrhu tretje kategorije. Čez vrh vozi prvi Darrigade, ki v sprintu pusti za seboj Rohrbacha, P. Van Esta, Plankaerta, Pauwelsa, Nencinija in druge. Na koncu vožnje s tega hriba se Graczyk in Nencini nekoliko oddaljita, toda Rivière pripelje skupino za njima. Potem skuša Graczyk še pobegniti toda brez uspeha.

Dva kilometra pred Col Portet d'Aspet, ki se nahaja na 49. km in spada s svojimi 1070 m v drugo kategorijo, uspe beg Plankaertu, ki mu takoj sledita Junkermann in Anglade. Ko vozijo čez vrh je med temi po 10" razmaka, nadaljnjih 10" pozneje pa vozi skupina petih, v kateri sta Nencini in Rivière. Graczyk in Darrigade sta sedaj že v drugi skupini, katero sta prva dva že pustila za seboj za 1'20".

Angež Reynolds je med tem odstopil, ker si je pri padcu zlomil ključnico, odstopila pa sta tudi Brankart in Kennedy. Stevilo udeležencev dirke je tako že padlo pod 100. Skupini Nencinija so se pridružili z Italijani Massignanom, Brunijem, Battistinijem, Pambiancom še Suarez, Delberghe, Geldermans in Graf in pri 88. km vsi skupaj dohite Plankaerta in Junkermanna. Potem se tej prvi skupini pridružijo še drugi dirkači. V predoru Mas d'Azil več dirkačev pade in se nekoliko poškoduje. Polagoma dež poneha. Dirkač Pavard poskuša ponovno pobegniti, pa mu ne uspe. Pri 142. km ima večja skupina, v kateri je tudi Italijan Baldini, že zaostanek 10'30".

Ko privozijo na dirkališče v Toulousu, ima P. Van Est nekaj prednosti, toda Graczyk ga v zadnjih metrih dohiti in zmaga. Tako se še bolj utrdi na čelu lestvice, kjer se računajo točke, zbrane z zmagami in boljšimi mesti na ciljih. Glede drugega je morala odločiti fotografija; drugi je bil Van Aerde in Defilippis tretji. Toda v času zmagovalca je prispela na cilj velika skupina. Nencini je prispel šesti in ohranil rumeno majico. Sicer pa je ostala splošna lestvica na prvih mestih nespremenjena.

Baldini je prišel na cilj s precejšnjo zamudo. Videti je, da mu Tour ne prija. Sam je izjavil, da mu to pot ne gre in ne gre in da za to niti ni treba iskati opravičil.

—«»—

ACQUI TERME, 7. — Nogometaš Kopa. član Reimsa, je prispel v Acqui, da se da pregledati v revmatološkem centru. Moral se bo zdraviti tukaj kakih deset dni.

Vrstni red

na cilju XII. etape Luchon—Toulose (176 km)

1. GRACZYK (Francija) 4 ure 37'52" (z odbitkom 4 ure 36'52").
2. Van Aerde (Bel.) 4.37'52" (z odbitkom 4.37'22"), 3. Defilippis (It.), 4. Geldermans (Hol.), 5. Bruni (It.), 6. Nencini (It.), 7. Darrigade, 8. Damen, 9. Planckaert (Bel.), 10. Graf (Sv.-Luks.), 11. Pauwels (Bel.), 12. Reinecke (Nem.), 13. Otano (Sp.), 14. P. Van Este (Hol.), 15. Junkermann (Nem.), 16. Rohrbach (Centre-Midi), 17. Strehler (Svica-Luks.), 18. Sabbadin (It.), 19. Friederich (Nem.), 20. Vermeulin (PN), 25. Riviere (Fr.), 26. Massignan (It.), 30. Battistini (It.), 33. Pambianco (It.), vsi s časom Graczyka, 68. Baffi 4.51'38", 74. Brandolini, 76. Casati, 78. Fabbri, 79. Falaschi, 81. Baldini, 82. Ferlenghi, vsi s časom Cazale (4 ure 51'38"), ki je bil prvi v drugi skupini.

Ni startal Hoevenaers (Belgija). Odstopili so Anastasi (ESE), Brankart (Bel.), Kennedy (VB) in Reynolds (VB).

Splošna lestvica

1.	NENCINI (Italija)	62.01'32"
2.	Riviere (Fr.) zaost.	1'38"
3.	Adriaenssens (Belg.)	2'25"
4.	Planckaert (Belg.)	8'14"
5.	Junkermann (Nem.)	8'25"
6.	Battistini (It.)	8'33"
7.	Pambianco (It.)	10'44"
8.	Rohrbach (CM)	11'16"
9.	Anglade (Fr.)	12'29"
10.	Mahe (Fr.)	14'23"
11.	Mastrotto (Fr.)	15'07"
12.	Graczyk (Fr.)	16'06"
13.	Geldermans (Hol.)	16'36"
14.	Massignan (It.)	17'36"
15.	Darrigade (Fr.)	19'22"
16.	Gimmi (Sv.-Luks.)	20'17"
17.	Manzaneque (Sp.)	25'09"
18.	Rostoilan (Fr.)	28'40"
19.	Suarez (Sp.)	29'27"
20.	Morales (Sp.)	31'51"
24.	Baldini	32'30"
29.	Defilippis	36'23"
31.	Sabbadin	38'14"
48.	Falaschi	56'08"
67.	Casati	1.08'02"
69.	Bruni	1.09'55"
83.	Baffi	1.10'45"
88.	Ferlenghi	1.20'10"
93.	Fabbri	1.27'39"
94.	Brandolini	1.38'41"

V Doberdobu 17.-18. julija?

Po tekmi Francija-Jugoslavija

Ugodni komentarji o igri Jugoslovanov

PARIZ, 7. — V komentarjih o včerajšnji polfinalni tekmi med Jugoslavijo in Francijo za evropski pokal poudarja francoski tisk brez izjeme, da je zmaga Jugoslavije popolnoma zaslužena in da je jugoslovanska reprezentanca ves čas igre bila boljša. Največji športni list «L'Equipe» meni, da so Jugoslovani bili za razred boljši od Francozov. «Liberation» poudarja, da se je slabost trikolorov pokazala že v začetku igre, ko so Jugoslovani vsilili hitri tempo in ogrožali vrata Lamie. «Figaro» pravi, da je bil jugoslovanski napad prava nevihta, ki je bil zelo nevaren za vrata francoske reprezentance in posebno poudarja dobro igro Sekularca in Kostiča, medtem ko meni «Paris Jour», da Francija ni zaslužila, da igra v finalu evropskega pokala. Medtem ko hvali igro Jugoslovanov, posebno v drugem polčasu, «France Soir» poudarja, da na «Parc des Princes» niso še videli tako intenzivne igre kot sinoči. Vsi časopisi so soglasni v tem, da je bil četrti gol francoske reprezentance dosežen iz čiste offside pozicije. Francoski tisk posebno hvali igro Sekularca, Kostiča, Perušiča in Zanetiča.

V soboto in nedeljo lahkoatletski dvoboj

Včeraj so potovali skozi Trst v Sieno jugoslovanski atleti

Stanko Lorger poudarja premoč italijanskih atletov, vendar pa gredo Jugoslovani v dvoboj pogumno in polni optimizma

Včeraj zvečer so potovali skozi Trst člani jugoslovanske lahkoatletske reprezentance, ki bo v soboto in nedeljo v Sieni nastopila proti italijanski reprezentanci. Atleti so bili odlično razpoloženi; ves čas so se šalili in smejali.

V razgovoru z našim sodelavcem je znani reprezentant Stanko Lorger dejal, da so v dvoboju Italijani nesporni favoriti. To pa nikakor ne pomeni, da bi bili Jugoslovani tako slabi, pač pa dejstvo, da so Italijani v zadnjih letih silno napredovali in so danes močni tudi v takih panogah, kjer pred leti skoraj niso imeli tekmovalcev mednarodnega razreda. Na pripombo našega sodelavca, da je dal miting v Sarajevu dokaj nepovoljno sliko o stanju jugoslovanske atletike, je Lorger poudaril, da sarajevskih rezultatov sploh ne kaže upoštevati, ker je bila prireditev izvedena pod povsem nenormalnimi pogoji: slabe dirkalne steze, veter in pa utrujenost nastopajočih po dolgem in zelo neugodnem potovanju. Lorger je prepričan, da bodo rezultati v Sieni gotovo boljši.

Z našimi željami za čim lepši uspeh je reprezentanca ob 22.17 odpotovala in bo jutri dopoldne v Sieni.

—«»—

Svetovni rekordi v teku na 100 m

Nedavni Haryjev rekord na 100 m v čistih 10 sekundah nam daje povod, da pogledamo nekoliko nazaj, kdo vse so bili najboljši tekači na tej progi v zadnjih dobrih 30 letih. Tako vidimo, da je bil l. 1929 svetovni rekord 10"4, ki se je pa še isto leto izboljšal za desetinko sekunde. Trajalo je nadaljnjih 7 let, da je Owens znižal rekord še za eno desetinko. Dvajset let nato nihče ni mogel tega rezultata izboljšati, čeprav ga je marsikdo izenačil. Razmeroma kmalu je pa šlo od 10"1 na čistih 10"; potrebna so bila le štiri leta.

Dajemo pregled svetovnih rekordov na 100 m od l. 1929:

23. aprila 1929: *C. W. Paddock* (ZDA) 10"4.

18. oktobra 1929: *Eldracher* (Nem.) 10"3.

8. septembra 1930: *P. Williams* (Kanada) 10"3.

Olimpijske igre v Berlinu 1936: *J. Owens* (ZDA) 10"2.

6. junija 1941: *Davis* (ZDA) 10"2.

15. maja 1948: *La Beach* (Panama) 10"2.

9. julija 1949: *Ewell* (ZDA) 10"2.

26. avgusta 1951 v Beogradu: *Mac Donald Bailey* (Vel. Brit.) in *Hogan* (Avstralija) 10"2.

17. in 31. oktobra 1914 na Japonskem: *H. Futterer* (Nemčija) 10"2.

20 maja 1956 v Houstonu: *Bobby Morrow* (ZDA) 10"2.

1. junija 1956: *I. Murchison* (ZDA) 10"2.

3. avgusta 1956 v Berlinu: *W. J. Williams* (ZDA) 10"1.

4. avgusta 1956 v Berlinu: *I. Murchison* 10"1.

20. oktobra 1956 v Ontarju: *Seamon King* (ZDA) 10"1.

27. oktobra 1956: *Seamon King* (ZDA) 10"1.

6. septembra 1958 v Friedrichshaffenu: *Armin Hary* (Nem.) 10" (nepriznan rekord).

14. aprila 1959 v San Jose: *Ray Norton* (ZDA) 10"1.

10. junija 1960 v Houstonu: *Charles Tidwell* (ZDA) 10"1.

Moreno Martini, ki bo tudi nastopil v Sieni v lahkoatletskem dvoboju Italija — Jugoslavija, se pred kratkim v Moskvi z odličnim časom 52"4 niti ni plasiral v finale

—«»—

Loi-Ortiz 1. IX. v Milanu

MILAN, 7. — Povratni dvoboj med Loiem in Ortizom bo 1. septembra na San Siru v Milanu. Dvoboj bo veljal za naslov svetovnega prvaka v kategoriji welter junior.

—«»—

Lazzarino in Pericoli v polfinalu v Stockholmu

STOCKHOLM, 7. — Potem ko sta Silvana Lazzarino in Lea Pericoli v dvojicah premagali Svedinji Abrahamsson-Nordqvist s 6:2 in 6:0 ter se tako plasirali za polfinale ženskih dvojic, sta danes na mednarodnem prvenstvu Svedske bili zopet uspešni. Lazzarino je premagala Svedinjo Zacharias s 6:4, 6:1, Pericoli pa je izločila Svedinjo Loetherberg s 6:2, 6:0. Obe igralki sta se plasirali v polfinale za posameznice.